

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Vývoj hospodářské kriminality v ČR

Mgr. František Kořán

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Mgr. František Kořán

Veřejná správa a regionální rozvoj – k. s. Šumperk

Název práce

Vývoj hospodářské kriminality v ČR

Název anglicky

Development of economic crime in Czech republic

Cíle práce

Cílem diplomové práce, je snaha veřejnosti objasnit podstatu hospodářské trestné činnosti a s využitím relevantních statistických údajů charakterizovat její vývojové tendence za posledních pět let.

Metodika

Bude zpracována literární rešerše, načež budou analyzována dostupná statistická data k hospodářské trestné činnosti za posledních pět let, včetně srovnání dat za celou Českou republiku a Olomouckého kraje.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Hospodářská kriminalita, ekonomická kriminalita, finanční kriminalita, hospodářský trestný čin, praní špinavých peněz, korupce, osobnost pachatele, prevence

---

Doporučené zdroje informací

ČASTORÁL, Zdeněk. Ekonomická kriminalita a management. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. ISBN 978-80-7452-005-1.

DRAŠTÍK, A. FREMR, R. a kol. Trestní zákoník (č. 40/2009 Sb.). Komentář. Wolters Kluwer. 2015, ISBN 978-80-7478-790-4 ,s.3264

FRYŠTÁK, Marek. Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe. Ostrava: Key Publishing, 2007. ISBN 978-80-87071-18-2.

CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Ing. Antonín Krejčí, MBA

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 22. 9. 2020

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj hospodářské kriminality v ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. března 2021

_____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu diplomové práce, JUDr. Ing. Antonínu Krejčímu MBA, za jeho aktivní přístup a cenné rady při vypracování této diplomové práce.

Vývoj hospodářské kriminality v ČR

Souhrn

Diplomová práce se zabývá jedním z druhů kriminality se závažnými dopady v ekonomické sféře společnosti – hospodářskou kriminalitou. Jedná se o práci teoreticko-empirickou. V teoretické části práce jsou objasněny základní pojmy „hospodářská kriminalita“, „ekonomická kriminalita“, „majetková kriminalita“ a „finanční kriminalita“, včetně jejich vzájemného srovnání, tj. uvedení jejich shodných a odlišných rysů. Následně jsou v teoretické části rozebrány příčiny hospodářské kriminality a možnosti její prevence. V další kapitole je objasněna problematika policejních statistik, které jsou v další kapitole použity k charakteristice hospodářské kriminality u nás a v Olomouckém kraji v období let 2016-2020. Následující kapitola prezentuje výsledky provedené analýzy dat, která má především sloužit ke zodpovězení tří výzkumných otázek. První z nich se týká vývojových tendencí v hospodářské kriminalitě v České republice a v Olomouckém kraji v období let 2016-2020, další pak podílu hospodářské kriminality na kriminalitě celkové a poslední podílu hospodářské kriminality na kriminalitě celkové z pohledu výše způsobené škody. Tyto výzkumné otázky jsou pak zodpovězeny v závěru práce.

Klíčová slova: Hospodářská kriminalita, ekonomická kriminalita, finanční kriminalita, hospodářský trestný čin, praní špinavých peněz, korupce, prevence.

Summary

The main purpose of this thesis is to define the term „economic criminality“ and its serious impact in the economic sphere of society. This is a theoretical-empirical report. The theoretical part of the thesis clarifies the terms as "commercial crime", "economic crime", "property crime" and "financial crime", including their comparison, what means the identification of their identical and different features. Then theoretical part concerns with the causes of economic crime and its prevention possibilities. The next chapter clarifies the police statistics issue used in other chapter for economic crime characteristics in the Czech Rep. and in the Olomouc region within period 2016-2020. The following chapter presents the results of the data analysis, which is primarily intended to answer three research questions. The first concerns the development trends in economic crime in the Czech Republic and the Olomouc Region in the period 2016-2020, the second concerns the share of economic crime in total crime and the last concerns the share of economic crime in total crime in terms of the amount of damage caused. These research questions are then answered at the end of the thesis.

Keywords: Commercial crime, economic crime, financial crime, offence of a commercial nature, money laundering, corruption, prevention.

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Vymezení základních pojmů.....	13
3.1.1 Hospodářská kriminalita	14
3.1.2 Ekonomická kriminalita.....	19
3.1.3 Majetková kriminalita.....	23
3.1.4 Finanční kriminalita	23
3.2 Příčiny (etiologie) hospodářské kriminality.....	26
3.2.1 Ekonomické příčiny hospodářské kriminality	29
3.2.2 Organizačně technické příčiny hospodářské kriminality.....	31
3.2.3 Sociálně kulturní příčiny hospodářské kriminality.....	33
3.3 Prevence hospodářské kriminality a ochrana před ní.....	36
4 Vlastní práce	43
4.1 Policejní statistiky kriminality	44
4.2 Použité metody.....	46
5 Výsledky a diskuse	48
5.1 Hospodářská kriminalita v České republice v policejních statistikách v letech 2016-2020	48
5.2 Hospodářská kriminalita v Olomouckém kraji v policejních statistikách v letech 2016-2020	56
6 Závěr.....	64
7 Seznam použitých zdrojů	66
8 Přílohy	73

Seznam obrázků

Obrázek 1 Registrované skutky v České republice po krajích – celková kriminalita za období od 1. ledna do 31. prosince 2020	51
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozlišení ekonomické a finanční kriminality podle jejích znaků.....	21
Tabulka 2 Celková a hospodářská kriminalita v České republice v letech 2016-2020	49
Tabulka 3 Podíl skutků hospodářské kriminality na kriminalitě celkové v České republice v letech 2016-2020.....	52
Tabulka 4 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v České republice v letech 2016-2020	55
Tabulka 5 Celková a hospodářská kriminalita v Olomouckém kraji v letech 2016-2020...	57
Tabulka 6 Podíl skutků hospodářské kriminality na kriminalitě celkové v Olomouckém kraji v letech 2016-2020	59
Tabulka 7 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v Olomouckém kraji v letech 2016-2020	62

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj celkové a hospodářské kriminality v České republice v letech 2016-2020...	52
Graf 2 Srovnání objasněnosti celkové kriminality a hospodářské kriminality v České republice v letech 2016-2020 [v %].....	53
Graf 3 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v České republice v letech 2016-2020	55
Graf 4 Vývoj celkové a hospodářské kriminality v Olomouckém kraji v letech 2016-2020	59
Graf 5 Srovnání objasněnosti celkové kriminality a hospodářské kriminality v Olomouckém kraji v letech 2016-2020 [v %]	60
Graf 6 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v Olomouckém kraji v letech 2016-2020.....	62

1 Úvod

Jedním z negativních jevů polistopadového vývoje v České republice byl razantní nárůst kriminality, což se beze zbytku týká i kriminality hospodářské. Tato kriminalita je s to ve svých nejzávažnějších formách ohrožovat řádné fungování ekonomických procesů v každé zemi, nejen v České republice. Vedle hospodářské kriminality registrované, která se dlouhodobě podílí na celkové kriminalitě u nás přibližně v rozmezí 10 až 20 %, je tento druh kriminality ve velké míře latentní. Vzhledem k tomu, že již registrovaná kriminalita se výší způsobené škody podílí na celkové škodě způsobené veškerou trestnou činností u nás, je tak možno konstatovat, že v důsledku latentní hospodářské kriminality vznikají nemalé škody, které je možno pouze odhadovat. Dalším jevem v oblasti hospodářské kriminality, který souvisí s polistopadovým vývojem u nás, je výrazný nárůst mezinárodního prvku. Další rysem této kriminality je její propojení s kriminalitou organizovanou a v neposlední řadě též s organizovaným zločinem, které zvyšuje její škodlivost.

Ve vztahu k širšímu ekonomickému prostředí, v němž hospodářská kriminalita vzniká, je třeba uvést, že v něm má velký význam adekvátního nastavení právní regulace, což se týká jak transparentního ekonomického prostoru, v němž existují garance svobodného a volného trhu výrobků, služeb a podnikání, tak i nezbytného trestněprávního postihu hospodářské kriminality, především ve finanční sféře¹.

Motivací autora této práce k volbě problematiky hospodářské kriminality jako tématu diplomové práce je zejména skutečnost, že se v minulosti podílel v rámci Policie České republiky na jejím odhalování a objasňování. Zpracování této práce mu tak umožnilo zúročit v ní zkušenosti ze svého profesního života.

V této diplomové práci jsou řešeny otázky vývoje hospodářské kriminality u nás v posledních letech. Budou v ní především hledány odpovědi na následující výzkumné otázky:

---

¹ CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 5.

Výzkumná otázka 1: Jaké jsou vývojové tendence hospodářské kriminality v České republice a v Olomouckém kraji v posledních pěti letech?

Výzkumná otázka 2: Jaký je podíl hospodářské kriminality v České republice a v Olomouckém kraji na celkové kriminalitě v posledních pěti letech?

Výzkumná otázka 3: Jak se podílí hospodářská kriminalita na celkové kriminalitě z hlediska způsobené škody v České republice a v Olomouckém kraji v posledních pěti letech?

Práce je zpracována dle faktického a právního stavu ke dni 30. března 2021.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Jako hlavní cíl předkládané práce je stanoveno objasnit podstatu hospodářské trestné činnosti a s využitím relevantních statistických údajů charakterizovat a popsat její vývojové tendence za posledních pět let. Ke splnění tohoto cíle jsou využity jednak reálné policejní statistické údaje k celorepublikové hospodářské kriminalitě a jednak údaje ze stejného zdroje k hospodářské kriminalitě v Olomouckém kraji. Tato data umožňují sledovat vývoj samotné hospodářské trestné činnosti v jejím širším kontextu v rámci kriminality celkové, a to zejména z různých úhlů pohledu.

2.2 Metodika

Nejprve bude zpracována literární rešerše, jejímž předmětem jsou základní aspekty a trendy hospodářské trestné činnosti, načež budou analyzována dostupná statistická data k hospodářské trestné činnosti z veřejně dostupných policejních statistik za posledních pět let, včetně provedení srovnání dat za celou Českou republiku a Olomouckého kraje. Pokud jde o teoretickou část práce, při jejím zpracování budou využity zejména obecně teoretické metody, konkrétně metody analýzy, syntézy a komparace (srovnání) v souvislosti s časovou řadou. Uvedené výzkumné teoretické metody budou posléze použity i v praktické části práce, a to společně s dalšími metodami, které jsou blíže specifikovány v subkapitole 4.2 této práce. V praktické části bude část informačních dat z policejních statistik použita tak, jak jsou v nich přímo obsažena, část z nich bude upravena tak, aby bylo možno např. porovnávat data za celou Českou republiku s daty za Olomoucký kraj.

3 Teoretická východiska

V rámci teoretických východisek jsou nejprve vymezeny základní pojmy, posléze jsou zmíněny příčiny hospodářské kriminality, načež jsou rozebrány možnosti prevence hospodářské kriminality.

3.1 Vymezení základních pojmů

Ve vztahu k tématu této diplomové práce je možno se setkat s celou řadou pojmů, které se k ní ve větší či menší míře váží, a proto je nezbytné je nejprve definovat. Jedná se o pojmy „hospodářská kriminalita“, „ekonomická kriminalita“, „majetková kriminalita“ a „finanční kriminalita“. Při vymezení těchto pojmů je možno vyjít nejprve z obecnějšího pojmu „kriminalita“ a následně přejít ke shora zmíněným pojmům. K pojmu „kriminalita“ je možno v první řadě uvést, že má svůj etymologický původ v německém výrazu *Kriminal*, který byl utvořen z latinského slova *crīminālis*, tj. „trestní“, jež vzniklo ze slova *crīmen*, čili „zločin“².

Jakkoliv se může vzhledem k frekventovanosti pojmu „kriminalita“ zdát jeho vymezení jako poměrně snadné, např. Kuchta s Válkovou upozorňují na to, že tomu až tak není. Jak dále uvádějí, v případě tzv. legálního (právního) pojetí kriminality je za zločin považováno toliko to, co upravuje trestní právo, zatímco v tzv. sociologickém pojetí jsou do kriminality zahrnovány rovněž takové sociálně patologické jevy, kterých výskyt sice není regulován trestním právem, avšak mají k trestné činnosti úzký vztah, předcházejí ji či ji podmiňují. Takovými jevy jsou např. abúzus drog, alkoholismus, prostituce, extremismus, domácí násilí apod.³. V prvním uvedeném pojetí je tedy možno kriminalitu chápat rovněž jako souhrn trestných činů a chování, jež se v konkrétní společnosti vyskytly a vyskytují, které jsou sankcionovatelné podle trestního zákoníku, ať již se jedná o činy nebo chování zjevné či latentní⁴.

---

² REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. 2., nezměněné vyd. Voznice: Leda, 2012, s. 324.

³ KUČHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 1.

⁴ BLAŽEK, Petr, Slavomil FISCHER a Jiří ŠKODA. *Delikvence: analýza produktů činnosti delikventní subkultury jako diagnostický a resocializační nástroj*. Praha: Grada, 2019, s. 15.

Kriminalitu ve smyslu souhrnu trestných činů je třeba chápat jako jev vysoce heterogenní. Lze se dokonce setkat s názory, že nemá smysl uvažovat o kriminalitě jako takové, poněvadž komponenty tohoto fenoménu (kupříkladu jednotlivé druhy „kriminality“, stejně jako jednání, která lze podřadit pod stejnou skutkovou podstatu trestného činu) jsou nezřídka v řadě ohledů výrazně odlišné. Vzhledem k tomuto faktu je proto stěžejní analýza struktury kriminality. Jejím předmětem je zvláště členění četnosti údajů o trestných jednáních, jejich pachatelích a obětech, které má za cíl diferencovanější poznání reality. Je tak zřejmé, že analýza struktury je úzce spjata s klasifikací zločinnosti, pachatelů a obětí⁵.

3.1.1 Hospodářská kriminalita

Z pojmů rozebíraných v této kapitole, je možno považovat termín „hospodářská kriminalita“ (popřípadě „hospodářská trestná činnost“) za základní pojem⁶. Z nepřehledného množství jeho různých definic je možno zmínit vymezení předmětného pojmu, jak jej podávají Gřivna et al.: „*Hospodářskou kriminalitu lze v zásadě charakterizovat jako protiprávní ekonomické jednání, kterým byl dosažen finanční nebo jiný prospěch na úkor konkrétního ekonomického subjektu (stát, obchodní společnost, fond, fyzická osoba apod.) a které naplňuje zákonné znaky skutkových podstat konkrétních trestných činů*“⁷. Předestřená definice rozebíraného pojmu náleží k těm, které bývají řazeny k trestněprávnímu pojetí hospodářské kriminality.

Na hospodářskou kriminalitu je možno nahlížet z různých pohledů. K těmto pohledům náleží především již zmíněný pohled trestněprávní, dále pohled kriminologický a konečně i pohled kriminalistický.

Trestněprávní pojetí hospodářské kriminality je možno nejlépe popsat z perspektivy příslušné legislativy. Trestněprávní hledisko ochrany hospodářských zájmů se uplatňuje v hlavě VI. zvláštní části trestního zákoníku, v níž jsou vymezeny skutkové

---

⁵ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s. 51.

⁶ CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 15.

⁷ GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 278.

podstaty jednotlivých hospodářských trestných činů. Uvedená hlava se dělí na celkem čtyři díly:

- Díl 1 – Trestné činy proti měně a platebním prostředkům – zahrnuje ustanovení § 233 (Padělání a pozměnění peněz), § 234 (Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku), § 235 (Udávání padělaných a pozměněných peněz), § 236 (Výroba a držení padělatelského náčiní), § 237 (Neoprávněná výroba peněz), § 238 (Společné ustanovení) a § 238 trestního zákoníku (Ohrožování oběhu tuzemských peněz).
- Díl 2 – Trestné činy daňové, poplatkové a devizové – spadají sem ustanovení § 240 (Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby), § 241 (Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby), § 242 (Zvláštní ustanovení o účinné lítosti), § 243 (Nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení), § 244 (Porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží), § 245 (Padělání a pozměnění předmětů k označení zboží pro daňové účely a předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti), § 246 (Padělání a pozměnění známek) a § 247 trestního zákoníku (Ohrožení devizového hospodářství).
- Díl 3 – Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou – zahrnuje ustanovení § 248 (Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže), § 248a (Zvláštní ustanovení o účinné lítosti), § 249 (Neoprávněné vydání cenného papíru), § 250 (Manipulace s kurzem investičních nástrojů), § 251 (Neoprávněné podnikání), § 252 (Neoprávněné provozování hazardní hry), § 253 (Poškození spotřebitele), § 254 (Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění), § 255 (Zneužití informace v obchodním styku), § 255a (Zneužití postavení v obchodním styku), § 256 (Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě), § 257 (Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži), § 258 (Pletichy při veřejné dražbě), § 259 (Vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy), § 260 (Poškození finančních zájmů Evropské unie), § 261 (Porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou), § 262 (Porušení předpisů o kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití), § 263 (Porušení povinností při vývozu zboží a technologií dvojího užití), § 264 (Zkreslení

údajů a nevedení podkladů ohledně vývozu zboží a technologií dvojího užití), § 265 (Provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence), § 266 (Porušení povinnosti v souvislosti s vydáním povolení a licence pro zahraniční obchod s vojenským materiálem) a § 267 trestního zákoníku (Zkreslení údajů a nevedení podkladů ohledně zahraničního obchodu s vojenským materiálem).

- Díl 4 – Trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu – patří sem ustanovení § 268 (Porušení práv k ochranné známce a jiným označením), § 269 (Porušení chráněných průmyslových práv), § 270 (Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi) a § 271 trestního zákoníku (Padělání a napodobení díla výtvarného umění).

Vedle shora uvedených skutkových podstat trestných činů hospodářských, které jsou obsaženy v hlavě VI zvláštní části trestního zákoníku, je řada skutkových podstat, které mají k hospodářské kriminalitě vztah či jsou na ni navázány, obsažena rovněž v dalších částech trestního zákoníku. Může jít o trestné činy vymezené v hlavě I. (Trestné činy proti životu a zdraví), dále v hlavě II. (Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství), hlavě V. (Trestné činy proti majetku), hlavě IX. (Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci), hlavě X. (Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných), ale i v hlavách dalších.

Relevantní z tohoto pohledu jsou především hlava V trestního zákoníku, která upravuje trestné činy proti majetku, a dále také hlava X trestního zákoníku, v níž jsou zakotveny skutkové podstaty trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných. Z trestných činů proti majetku je možno zmínit především skutkové podstaty trestných činů krádeže (§ 205), zpronevěry (§ 206), podvodu (§ 209), pojistného podvodu (§ 210), úvěrového podvodu (§ 211), dotačního podvodu (§ 212), provozování nepoctivých her a sázek (§ 213), legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216), legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti (§ 217), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220), porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti (§ 221), poškození věřitele (§ 222), zvýhodnění věřitele (§ 223), způsobení úpadku (§ 224), porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225), pletichy v insolvenčním řízení (§ 226), neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230), opatření a přechovávání přístupového

zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231), nebo poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti (§ 232 trestního zákoníku). Ze skutkových podstat trestných činů uvedených v hlavě X je možno uvést především přijetí úplatku (§ 331), podplacení (§ 332) či nepřímé úplatkářství (§ 333 trestního zákoníku).

Chmelík et al. charakterizují hospodářskou kriminalitu z trestněprávního hlediska jako taková protiprávní jednání, která⁸:

- bez ohledu na postavení jeho pachatele naplňují skutkovou podstatu některého z trestných činů uvedených v hlavě VII zvláštní části zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dříve hlava druhá zvláštní části zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona);
- naplňují skutkovou podstatu jiného trestného činu, a sice za podmínky, že při jeho páčání jsou pachatel nebo poškozený v postavení subjektů, které vykonávají podnikatelskou činnost, přičemž trestná činnost má souvislost s jejich podnikáním;
- naplňují skutkovou podstatu jiného trestného činu, došlo-li k němu v rámci obchodního vztahu nebo vztahu založeném pracovním právem, popřípadě na základě jiného právního, jenž souvisí s hospodářstvím, ekonomikou či financemi;
- došlo-li k němu v obchodním vztahu nebo ve vztazích založených pracovním právem k tíži zaměstnavatele, eventuálně na základě jiného souvisejícího právního vztahu;
- naplňují některou ze skutkových podstat trestných činů úředních osob (dříve veřejných činitelů), jakož i trestných činů souvisejících s úplatkářstvím, jestliže se jich dopustil představitel veřejné správy při výkonu své pravomoci v souvislosti s plněním hospodářských úkolů v obecném zájmu nebo takové jednání vůči takovému představiteli směřovalo;
- slouží k legalizaci trestné činnosti;
- jsou označena za hospodářskou kriminalitu v mezinárodních dokumentech (*Corpus juris*).

---

⁸ CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 17.

Pro hospodářskou kriminalitu je v porovnání s ostatními druhy kriminality charakteristické, že jsou při ní často využívány postupy, nástroje, a schémata aktivit, která jsou identická schématům legálního ekonomického života. Tímto faktem je nezdá se ztěžováno rozpoznání trestného činu od legálních aktivit. Vantuch se zmiňuje o dalších charakteristickém rysu části skutkových podstat hospodářských trestných činů, kterým je jejich úzká návaznost na množství mimotrestních právních norem, ať již se jedná o právní normy z oblasti obchodního, občanského či finančního práva. Za problém tento autor považuje rovněž i nejednotný výklad právních norem, stejně jako nezbytnost orientace v bankovní, účetní, daňové nebo investiční problematice⁹.

Na základě ustanovení § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o trestní odpovědnosti právnických osob“) je možno *a contrario* dospět k závěru, že naplnění některé z dříve uvedených skutkových podstat trestných činů, které lze podřadit pod hospodářskou kriminalitu, zakládá vedle trestní odpovědnosti fyzických osob také právní odpovědnost osob právnických. Výjimkou je pouze trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle ustanovení § 248 odst. 2 trestního zákoníku, který zmíněné ustanovení zákona o trestní odpovědnosti právnických osob *expressis verbis* uvádí mezi výjimkami, na které se tento zákon nevztahuje.

Stran **kriminologického pojetí** hospodářské kriminality je možno uvést, že se mu věnoval americký sociolog Edwin Sutherland (1883-1950). Ten v souvislosti s hospodářskou kriminalitou používal termín „kriminalita bílých límečků“ (angl. *white collar crimes*). Poprvé tohoto pojmu použil v roce 1939 během svého prezidentského projevu k Asociaci amerických sociologů. Tento vlivný teoretik pak publikoval výsledky svého po deset let trvajícího výzkumu o tomto jevu v práci nazvané *White Collar Crimes*, jejíž první edice vyšla v roce 1940, avšak v nezkrácené verzi se jmény pachatelů této trestné činnosti byla vzhledem k obavám vydavatele publikována až v roce 1983. Podle samotného Sutherlanda je kriminalita bílých límečků „... *kriminalita přesvědčených osob*

---

⁹ VANTUCH, Pavel. *Hospodářská trestná činnost*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2006, s. 10.

*respektovaného vysokého sociálního statusu v průběhu jejich zaměstnání*¹⁰. V současnosti bývá kriminalita bílých límečků dávana do spojitosti s kriminalitou páchanou během výkonu profese legálního podnikání¹¹.

Kriminologické pojetí přistupuje k hospodářské kriminalitě jako k nenásilné kriminalitě, která má výrazně negativní ekonomický a sociální dopady na stabilitu ekonomického systému. V tomto pojetí je hospodářská kriminalita trestněprávním problémem, jenž vyžaduje příslušné odborné znalosti, stejně jako inovativnost ze strany orgánů státní správy, orgánů činných v trestním řízení, jakož i jejich zaměstnanců¹². Ačkoliv je hospodářská kriminalita svým charakterem primárně nenásilná, nelze vyloučit, že přeroste do organizovaného zločinu, kdy již tento charakter nemusí být pravidlem. Podle Musila je přitom možno organizovanou kriminalitu chápat jako „... *druh skupinové trestné činnosti, páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací, vyznačující se dlouhodobostí, dělbou činnosti, plánovitostí a orientací na vysoký zisk nebo na získání vlivu na veřejný život. Výjimečně jsou zločinecké skupiny motivovány též ideologicky (např. teroristické organizace)*“¹³. V případě, že je hospodářská kriminalita páchána takovou skupinou či organizací, může jako prostředek využívat rovněž vydírání, loupeže, fyzické násilí, v krajním případě i vraždy.

3.1.2 Ekonomická kriminalita

Ekonomie je vědou, jejímž předmětem je rozhodování lidí v podmínkách vzácnosti zdrojů a vliv této jejich volby na společnost¹⁴. Ekonomika je velmi složitým a dynamicky se rozvíjejícím systémem, jehož základ tvoří subjekty sledující vlastní specifické cíle. K tomu, aby tyto cíle naplnily, realizují tyto subjekty účelné činnosti a vstupují do vzájemných ekonomických vztahů¹⁵. Vedle legální ekonomiky existují ještě ekonomika

---

¹⁰ JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015, s. 135.

¹¹ ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, s. 81.

¹² PORADA, Viktor. *Kriminalistika*. Brno: CERM, 2001, s. 729.

¹³ NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy: aktuální problémy vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003, s. 107.

¹⁴ FRANK, Robert H. a Ben BERNANKE. *Ekonomie*. Praha: Grada, 2003, s. 20.

¹⁵ VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 99-100.

šedá (nebo též stínová, podzemní, skrytá nebo nezjištěná) a ekonomika černá (nebo též ilegální). Pojmem „šedá ekonomika“ bývá označována veškerá činnost ekonomických subjektů, kterou sice zákon nezakazuje, avšak není evidována a představuje zdroj daňových úniků. Naproti tomu černá ekonomika zahrnuje aktivity zákonem zakázané, jakými jsou např. prodej kradeného zboží, výroba a prodej drog apod.¹⁶

V případě šedé a černé ekonomiky nezřídka dochází k jejich překrývání se. Současně je možno u nich nalézt řadu společných rysů. Klíčovým tímto rysem je dosažení zisku. Tuto skutečnost zohledňuje vymezení pojmu „ekonomická kriminalita“ autorů Scheinosta a Balouna: „*Jedná se o protiprávní hospodářské jednání motivované vidinou ekonomického zisku či dosažením jiného prospěchu na úkor jiného ekonomického subjektu*“¹⁷. Jiné vymezení pojmu „ekonomická kriminalita“ podává Častorál, podle kterého se jedná o „... *pojmem (mezinárodní) zahrnující protiprávní jednání s ekonomickými prvky, kterým je dosahován majetkový nebo jiný prospěch a který naplňuje skutkovou podstatu některého z trestných činů nebo skupin trestných činů*“¹⁸. Rovněž v tomto vymezení je kladen důraz na cíl této kriminality, kterým je dosažení zisku, přičemž protiprávní jednání výslovně zužuje na naplňování skutkové podstaty trestného činu.

Z předestřených definic nadneseného pojmu „ekonomická kriminalita“ je patrné, že mají některé společné rysy, jako výše rozebíraný pojem „hospodářská kriminalita“. Proto bývají často oba pojmy používány jako synonyma. Taktéž bývá nezřídka diskutováno o vztahu těchto pojmů, popřípadě i o vztahu těchto pojmů k pojmu „finanční kriminalita“. Baloun k tomuto vztahu uvádí, že pojem „ekonomická kriminalita“ je nadřazen pojmům „hospodářská kriminalita“ a „finanční kriminalita“¹⁹. Pokud je možno s tímto názorem ve vztahu pojmů „ekonomická kriminalita“ a „finanční kriminalita“ souhlasit, v případě uvedeného názoru na vztah pojmů „ekonomická kriminalita“ a „hospodářská kriminalita“ je Baloun víceméně osamocen. Převážná část autorů totiž pokládá pojmy „ekonomická

---

¹⁶ KOVÁŘ, Petr. *Všeobecný přehled: témata*. Praha: Fragment, 2007, s. 323.

¹⁷ SCHEINOST, Miroslav a Vladimír BALOUN. *Výzkum ekonomické kriminality*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, s. 9.

¹⁸ ČASTORÁL, Zdeněk. *Ekonomická kriminalita a management*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011, s. 13.

¹⁹ BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky: dílčí závěrečná studie úkolu "Výzkum organizovaného zločinu v České republice II"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999, s. 9.

kriminalita“ a „hospodářská kriminalita“ za synonyma. Přesto je podnětné se seznámit s aspekty, které podle Balouna pojmy „hospodářská kriminalita“ a „ekonomická kriminalita“ odlišují. Tyto aspekty jsou shrnuty v tabulce 1.

Tabulka 1 Rozlišení ekonomické a finanční kriminality podle jejích znaků²⁰.

Ukazatel	Kriminalita	
	hospodářská	finanční
Vznik instituce	obecným zákonem – živnostenským zákonem nebo zákonem o obchodních korporacích	zvláštními zákony
Modus operandi	běžný	sofistikovaný
Korupce aktivní	převážně	výjimečně
Korupce pasivní	výjimečně	převážně
Možné oběti identifikovatelné	skupinou	množinou
Oběti	primární	primární i sekundární
Možní pachatelé identifikovatelní	množinou	skupinou
Pachatelé	vnitřní	vnější i vnitřní
Delikty proti ekologii	ano	ne
Delikty proti veřejným rozpočtům	ano	výjimečně
Legalizace výnosů ze zločinu	aktivně	aktivně i pasivně
Průnik do legálních struktur	možný	není potřebný
Převažující organizační podoba	spol. s r. o.	akciová společnost
Porušování institucionálních zákonů	běžné	výjimečné

K pojmu „ekonomická kriminalita“ je možno dále doplnit, že je frekventovaný především v zahraničí. Tento pojem je rovněž používán v Doporučení Výboru ministrů členských států Rady Evropy č. R (81) 12 o ekonomické kriminalitě. V tomto dokumentu jsou specifikovány principy ekonomické kriminality, formulováno doporučení pro členské

²⁰ BALOUN, Vladimír. *Finanční kriminalita v České republice: dílčí studie úkolu "Výzkum ekonomické kriminality"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, s. 10.

státy, aby v této oblasti intenzivně spolupracovaly a v neposlední řadě jsou v něm taktéž navrhována vymezení ekonomické kriminality. Pojem „ekonomická kriminalita“ tak podle tohoto dokumentu představuje soubor trestných činů, jež dopadají na²¹:

- trestnou činnost páchanou ze strany kartelů;
- podvodné jednání a zneužívání ekonomické situace ze strany nadnárodních korporací;
- podvodné získávání či zneužívání státních nebo mezinárodních dotací;
- počítačovou kriminalitu – rozumí se jí krádeže dat nebo manipulace údajů v elektronické formě;
- falešné firmy;
- padělání firemních závěrek, účetní podvody a podvody, které se týkají ekonomické situace a kapitálu společnosti;
- porušování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví firmou ve vztahu k zaměstnancům;
- podvody na úkor věřitelů – tj. bankroty a porušování práv k duševnímu a průmyslovému vlastnictví;
- spotřebitelské podvody – zejména padělání a zavádějící prohlášení o zboží, trestné činy proti veřejnému zdraví, zneužívání slabosti nebo nezkušenosti spotřebitelů;
- nekalou soutěž (včetně podplácení zaměstnance konkurenční společnosti) a zavádějící reklamu;
- daňové trestné činy a vyhýbání se sociálním nákladům ze strany podniků;
- celní delikty – např. úniky na clech, porušení omezení kvót apod.;
- trestné činy týkající se regulace peněz a měny;
- burzovní a bankovní trestné činy – např. podvodné manipulace s burzou a zneužívání nezkušenost veřejnosti;
- trestné činy proti životnímu prostředí.

---

²¹ DIBLÍKOVÁ, Simona. *Přehled dokumentů Evropské Unie, Rady Evropy a Organizace spojených národů vztahujících se k problematice ekonomické kriminality: trestní právo a ekonomická kriminalita*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001, s. 15.

Vzhledem k tomu, že unijní dokumenty používají pojem „ekonomická kriminalita“, bylo by možno *de lege ferenda* uvažovat o zavedení tohoto pojmu do naší legislativy.

3.1.3 Majetková kriminalita

Majetkové trestné činy jsou vůbec nejvíce početným druhem ze všech druhů trestné činnosti. Je tak možno konstatovat, že majetková kriminalita udává trend ve vývoji kriminality, což platí jak v našich podmínkách, tak i ve světě. V trestním zákoníku jsou trestné činy proti majetku vymezeny v hlavě V jeho zvláštní části. Skutkové podstaty, které v ní především připadají do úvahy v souvislosti s hospodářskou kriminalitou, byly uvedeny již dříve (v kapitole 3.1.1). Trestné činy proti majetku jsou poměrně velkou skupinou trestných činů různého charakteru. Proto se lze v odborné literatuře setkat s množstvím jejich klasifikací. Gřivna např. člení trestné činy proti majetku do dvou skupin. Do první skupiny řadí takové trestné činy, pro něž je charakteristické získání majetku, a jde tak o jednání obohacující. Pro druhou skupinu je typické poškození majetku, a proto jde o jednání poškozující²². K těmto dvěma skupinám je možno doplnit ještě skupinu další, a to trestných činů, pro něž je příznačné kořistění z činnosti jiné osoby. Do této skupiny lze zařadit např. podílnictví, legalizace výnosů z trestné činnosti nebo pletichy v insolvenčním řízení²³. Z povahy věci je možné do majetkové kriminality zařadit rovněž celou řadu dalších trestných činů, které nejsou systematicky zařazeny do hlavy V. zvláštní části trestního zákoníku, avšak i tak se nějak dotýkají majetku. Může jít např. o trestné činy loupeže nebo vydírání, které spadají do hlavy II., některé trestné činy z hlavy VII. nebo trestné činy teroristický útok a sabotáž, které jsou zařazeny v hlavě IX.

3.1.4 Finanční kriminalita

Finanční kriminalitu je možno považovat za součást hospodářské nebo ekonomické kriminality, ale také za samostatný druh kriminality. Projevem této kriminality jsou negativní jevy ve finanční sféře. V jejím případě napadá kriminální jednání buďto finanční

---

²² GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 262.

²³ CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015, s. 105.

soustavu nebo instituce tvořící finanční soustavu. Jedná se tak zejména o jednání, jichž se pachatelé dopouštějí v rámci činnosti vyvíjené bankami, investičními fondy, obchodníky s cennými papíry, pojišťovnami, zdravotními pojišťovnami, penzijními fondy, stavebními spořitelny nebo spořitelny a úvěrními družstvy. Tato jednání mohou být představována také útoky na majetek státu. Oblast finanční kriminality má úzkou vazbu nikoliv jen k trestnímu právu, nýbrž i k právu finančnímu, jakož i k dalším právním odvětvím.

Šámal pokládá finanční kriminalitu za jednu z nejvýznamnějších oblastí hospodářské kriminality. Jedná se podle něj trestnou činnost, jež směřuje proti fungování bankovního systému, kapitálového trhu a finančních institucí, především pak bank, burzy, investičních společností a investičních fondů, penzijních fondů, pojišťoven a jiných finančních institucí, kterým v tržním hospodářství náleží velmi důležitá role, poněvadž mají do značné míry vliv na dynamiku hospodářského vývoje²⁴. Musil k finančním trestným činům řadí především následující²⁵:

- zneužití důvěrných informací pro vlastní obohacení – tzv. *insider trading*;
- podvodné operace uskutečňované s cílem skrytě odčerpat majetek (tzv. tunelování);
- pojistné podvody (tj. předstírání pojistné události, popřípadě zatajení podstatných okolností), podvody fakturační, úvěrové, dotační a subvenční;
- machinace během veřejných soutěží a dražeb;
- zkrácení daně;
- zpronevěra svěřeného majetku – tzv. defraudace;
- neodvádění daní a neodvedení pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti;
- nedovolená výroba lihu, nepovolená výroba a distribuce tabákových nebo lihových výrobků bez zaplacení spotřebních daní;
- padělání peněz, šeků, směnek a dalších cenných papírů;
- celní delikty;

---

²⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 174.

²⁵ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2004, s. 479.

- nedodržování právních předpisů týkajících se vedení účetnictví;
- praní špinavých peněz – za podmínky, že jde o trestné činy, které jinak splňují definici hospodářské kriminality.

Za specifickou oblast finanční kriminality je možno považovat zmanipulované a mnohdy i předražené veřejné zakázky²⁶. Zmínit je rovněž zapotřebí i praní špinavých peněz, což je proces, během něhož dochází k zastírání původu nelegálním způsobem získaných peněz a jejich převod do legálního oběhu. Tento proces je uskutečňován ve třech následujících fázích²⁷:

- První fáze – během ní pachatelé vkládají výnosy z nelegální činnosti do legálního oběhu. K tomuto vkládání využívají finanční ústavy (tj. banky, pojišťovny či investiční společnosti), odkud následně tyto finanční prostředky převádí do jiných finančních institucí na celém světě, zejména však do tzv. „daňových rájů“.
- Druhá fáze – pachatelé se snaží zahladit stopy. Z jejich pohledu je důležité, aby byl skryt původ peněz a bylo znemožněno dodatečné objasnění původu peněz. Z toho důvodu jsou nelegálně nabyté peníze přeposílány mezi velkým počtem firem, států, eventuálně na účty firem, jejichž vlastníky jsou přímo pachatelé. K transakcím tohoto rázu bývají mnohdy využívány bankovní účty ve státech striktně dodržujících bankovní tajemství.
- Třetí fáze – zde je již legalizován výnos z trestné činnosti, přičemž ten je během této fáze navrácen do legální ekonomiky. Finanční prostředky bývají nezdědkou využity pro nákup nemovitostí, cenných papírů, akcií podniků, ale i drahých kovů. Jinou formou návratu finančních prostředků do země původu mohou být půjčky poskytnuté ze strany zahraniční firmy.

Odlišnost finanční kriminality od kriminality hospodářské spočívá v tom, že finanční kriminality napadá finanční soustavu či její instituce, přičemž předmětem jejího zájmu je oblast hospodářství, peněžní a úvěrové obchody nebo cenné papíry. Od majetkové kriminality se finanční kriminalita odlišuje tím, že pachatelé protiprávního jednání

---

²⁶ GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 279.

²⁷ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2004, s. 441.

dotčeným majetkem disponují, eventuálně jsou jeho vlastníky, přičemž k protiprávnímu jednání dochází během operací na finančních trzích. Specifikem finanční kriminality je rovněž to, že vlastní kapitál pachatelů této kriminality je výrazně nižší v porovnání s cizími prostředky, s nimiž hospodaří²⁸.

3.2 Příčiny (etiologie) hospodářské kriminality

Znalost příčin hospodářské kriminality, jejích kriminogenních faktorů a okolností, které napomáhají k jejímu šíření, mají velký význam z pohledu účinnosti a efektivnosti boje proti ní. Etiologie hospodářské kriminality je poměrně různorodá, proto bývají její příčiny členěny na základě různých kritérií. Nejobecněji je možno dělit příčiny hospodářské kriminality na klasické, tj. identické s kriminalitou ve společnosti bez ohledu na její zaměření, a specifické, tj. ty, kterými se vyznačuje příslušný druh kriminality, tj. v uvažovaném případě kriminalita hospodářská. Zmínit je třeba i to, že existují specifické příčiny i u jednotlivých skutkových podstat hospodářských trestných činů. Příčiny hospodářské kriminality je možné dělit i na základě kritéria času, a to na příčiny dlouhodobé, které nepodléhají změnám v průběhu času, a příčiny krátkodobé, které se často proměňují, a sice v důsledku ekonomických, politických a sociálních změn probíhajících ve společnosti. V souvislosti s příčinami hospodářské kriminality je možno zmínit rovněž její příčiny odstranitelné (např. nedostatek stávající právní úpravy) a neodstranitelné (např. fáze ekonomického cyklu tržního hospodářství, tj. recese či konjunktura).

V souvislosti s příčinami, popřípadě kriminogenními faktory hospodářské kriminality je možno uvést, že se jedná o široké spektrum okolností. Proto se lze setkat s množstvím taxonomií příčin a kriminogenních faktorů hospodářské kriminality. Například Chmelík et al. k faktorům, které mají vliv na hospodářskou kriminalitu, řadí následující²⁹:

---

²⁸ CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015, s. 17.

²⁹ CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 37-38.

- změny v morálce a nepsaných pravidlech ve společnosti;
- ekonomická nerovnost, kterou nelze nijak zdůvodnit;
- vysoká míra nezaměstnanosti.

Zmínit lze taktéž kriminogenní signály napovídající o tom, že ve firmě dochází k páchání hospodářské kriminality³⁰:

- management firmy ovládá úzká skupina osob při současné absenci činnosti dozorčího orgánu;
- porušování zákonných i interních firemních norem, včetně interního auditu;
- nadstandardní životní úroveň některého z představitelů firmy, jež není adekvátní jeho příjmům;
- nadměrná přesčasová práce zaměstnance, kterým bývá obvykle vedoucí pracovník, jenž není ochoten delegovat plnění úkolů na jiné zaměstnance;
- zřizování účtů v bankách se sídlem v tzv. daňových rájích;
- neobvyklé finanční nebo obecně hospodářské transakce, které se hrubě vymykají podobným režimům.

Etiologie hospodářské kriminality v České republice je do jisté míry specifická a má do jisté míry souvislost s vývojem u nás po roce 1989. Ekonomická transformace probíhající od roku 1990 vedla na jedné straně k nesmírně dynamickému rozvoji podnikatelských aktivit, na straně druhé však současně vedla k výraznému nárůstu hospodářské kriminality. Jakkoliv není podíl hospodářské kriminality na celkové kriminalitě nikterak velký, je třeba vidět to, že pokud jde o škodu způsobenou hospodářskou kriminalitou, tak je tento podíl na celkové kriminalitě výraznější, přičemž má rostoucí tendenci. Naproti tomu její objasněnost je poměrně nízká, což platí i o postihu jejích pachatelů. Uvedený fakt má spojitost s jedním ze základních znaků hospodářské kriminality, jímž je vysoká latence. Ta je zapříčiněna nízkou kriminální citlivostí veřejnosti u nás³¹.

---

³⁰ CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 41.

³¹ FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: Key Publishing, 2007, s. 181.

V období ekonomické transformace společnosti byla společenská nebezpečnost (stávající terminologií společenská škodlivost) často přehlížena, a to i vzdor svým nesporně negativním dopadům na společnost i jedince. Hospodářské trestné činy mají totiž destruktivní účinek na společenské vědomí a přímo poškozují občany ve společnosti, přičemž je často obtížné je odhalovat a prokazovat. Opomenout nelze ani skutečnost, že v reálném podnikatelském prostředí nezřídka vyskytuje stav, kdy jsou poctivé podnikatelské subjekty vytlačovány z trhu subjekty, které profitují z hospodářské trestné činnosti. S těmi nemohou mnohdy poctivé podnikatelské subjekty soutěžit, a proto zanikají. Tím nepoctivé podnikatelské subjekty získávají v hospodářské oblasti často monopolní postavení, což jim v konečném důsledku umožňuje ovlivňovat ekonomické dění, např. přidělování veřejných zakázek nebo získávání dotací. Jedním z velkých omylů polistopadového vývoje u nás byla aplikace postupů ekonomické transformace na transformaci společnosti jako celku. Prioritou proto byla transformace ekonomiky, zatímco transformace právního systému byla opomíjena a zdaleka jí nebyla přikládána taková důležitost, jak by bylo záhodno. Příčinou tohoto stavu byl předpoklad, že díky ekonomické přeměně automaticky dojde i k dalším změnám ve společnosti, což však nenastalo. Došlo tak u nás k navození takového společenskoekonomického prostředí, jehož jedním z atributů byla nedostatečnost příslušné právní úpravy. Důsledky jsou nasnadě – beztrestné byly i úkony, které byly protiprávní podle již existujících právních norem. Jako zcela zásadní nedostatek v této oblasti pak byla absence právního rámce, v němž by měla být ekonomická transformace realizována³².

Shora předešlé problémy ekonomické transformace je možno zařadit do ekonomických příčin ekonomické kriminality. Vedle nich je možno podle jejich charakteru podle Kuchty rozlišovat dále příčiny hospodářské kriminality organizačně technické a sociálně kulturní³³.

---

³² FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: Key Publishing, 2007, s. 181-182.

³³ KUČHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005.

3.2.1 Ekonomické příčiny hospodářské kriminality

Specifickým hospodářským příčinám hospodářské kriminality se tato práce zčásti věnovala již dříve. Na to, co již bylo k těmto příčinám uvedeno, je možno doplnit v první řadě to, že v rámci přechodu z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní byl dominujícím kriminogenním faktorem v této oblasti přesun velkého množství majetku v krátkém časovém období z majetku státu do soukromého vlastnictví (tzv. privatizace), který nebyl provázen adekvátní legislativou. Během období ekonomické transformace se poprvé vyskytl pojem „tunelování“, který se začal používat v období let 1994-95 ve vztahu k obchodním společnostem, respektive jejich majetku, a to v souvislosti s krachy prvních bank u nás³⁴. *Terminus technicus* „tunelování“ je používán k označení podvodných operací, jež jsou uskutečňovány s cílem, pokud možno skrytě (tím je dána latentnost) odčerpát aktiva prosperujícího podniku. Toto vymezení nadneseného pojmu je však možno označit za dosti obecné. Přesnější je vymezení od Novotného a Zapletala, podle kterých se jedná o odčerpávání majetku společnosti, která prosperuje, ze strany osob kontrolujících tento majetek. Může se jednat o vlastníky či spoluvlastníky odčerpávaného kapitálu, přičemž významnou podmínkou ve vztahu k nim je to, že jejich vlastní majetkový podíl v poškozené společnosti bývá obvykle v relaci k obhospodařovanému majetku jen malý. Z toho vyplývá, že svým jednáním sami sobě oproti celkové způsobené škodě způsobují jen minimální materiální újmu³⁵.

Vzhledem k velmi benevolentní úvěrové politice bank v polistopadovém období zapříčinilo tunelování pád celé řady finančních institucí, ať již samotných bank, tak i spořitelních a úvěrních družstev, investičních společností či fondů, a současně vznikly organizované zločinecké skupiny, které byly financovány a řízeny osobami, které z tohoto tunelování výrazně profitovaly. Poněvadž naše trestní právo nezná termín „tunelování“, k postihu jeho pachatelů se používají ustanovení upravující skutkové podstaty trestných činů podvod ve smyslu ustanovení § 209 trestního zákoníku nebo porušení povinnosti při správě cizího majetku ve smyslu ustanovení § 220 trestního zákoníku.

---

³⁴ BALOUN, Vladimír. *Finanční kriminalita v České republice: dílčí studie úkolu "Výzkum ekonomické kriminality"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, s. 11.

³⁵ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 358.

Již v úvodu této části kapitoly bylo taktéž zmíněno, že v tržním hospodářství představují jeden z kriminogenních faktorů fáze ekonomického cyklu, respektive recese a konjunktura ekonomiky. K hospodářskému cyklu dochází tehdy, pokud reálný HDP vzhledem k potenciálnímu produktu roste (expanze), eventuálně naopak klesá (kontrakce či recese). Fázemi ekonomického cyklu jsou vrchol (konjunktura), recese, sedlo (krize) a expanze (oživení)³⁶. Když nastane recese, mívají někteří podnikatelé snahu zachránit svoji firmu nejrůznějšími podvody, popřípadě i zkreslováním firemního účetnictví. Během konjunktury se naopak ve větší míře projevuje snaha o investování akumulovaného zisku. S touto snahou souvisejí různé investiční podvody nebo různé formy neoprávněné podnikatelské činnosti.

Expanze hospodářské kriminality úzce souvisí rovněž s dynamickým technologickým pokrokem. Bartůněk a Ptáček tento pokrok charakterizují následujícími slovy: „*Civilizovaná společnost prochází v posledních desetiletích řadou významných změn. Tou nejzajímavější je stále intenzivnější vstup techniky do našich každodenních životů. Již asi 20 let ovlivňuje telekomunikační technika chování lidí, jednotlivých generací, zájmových i pracovních skupin, ovlivňuje vzorce chování v rodinách, vztah mezi rodiči a dětmi, vztahy ke vzdělávání i vztahy mezi příjemci i poskytovateli vzdělávání, zkrátka téměř všechny aspekty lidské činnosti či bytí. Technické vymoženosti umožňují rychlejší komunikaci, rychlejší obrazové spojení, rychlejší sdílení zážitků, pocitů, názorů vlastních i názorů někoho jiného*“³⁷. S technologickým pokrokem vyvstává potřeba vytváření nových manažerských funkcí. Tím se vytváří prostor k jejich eventuálnímu zneužití, které může mít taktéž podobu hospodářské kriminality. Technologický pokrok ruku v ruce s postupujícím procesem globalizace stojí za vznikem řady velkých nadnárodních korporací. Ty mívají nezřídka velmi spleťitou a tím i obtížně přehlednou vnitřní organizaci. V takové organizační struktuře je velmi nesnadné se orientovat, stejně jako je obtížné provádět kontrolu účetnictví a obrovského množství uskutečněných transakcí. S technologickým rozvojem souvisí rovněž výrazné zrychlení komunikace,

---

³⁶ DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí*. V Praze: C. H. Beck, 2012, s. 22.

³⁷ BARTŮŇEK, Petr a Radek PTÁČEK, ed. *Technologické pokroky v medicíně: v etických a psychologických souvislostech*. Praha: Grada Publishing, 2019, s. 3.

stejně jako lepší mobilita pachatelů hospodářské kriminality, a v neposlední řadě i větší možnosti její organizace.

Za významný kriminogenní faktor v této oblasti je možno považovat rovněž stávající právní úpravu společnosti s ručením omezeným. Již jejich předchozí právní úprava představovaná zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, umožňovala poměrně snadné a bez nutnosti vynakládat velké finanční prostředky těchto podnikatelských subjektů. Uvedené platí ještě více za stávající právní úpravy, která je tvořena zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). V současnosti k založení těchto společností postačuje minimální vklad každého společníků ve výši 1 Kč. Společníci ručí za závazky společnosti jen v omezené míře, a to do výše svých nesplacených vkladů³⁸. Tyto okolnosti vedou pachatele ke zneužívání společností s ručením omezeným k páchání úvěrových podvodů. Tomuto jednání se banky v posledním období brání tím, že požaduje ručení konkrétních osob za závazky takových společností.

3.2.2 Organizačně technické příčiny hospodářské kriminality

Již vícekrát bylo zmiňováno, že ke klíčovým kriminogenním faktorům ve vztahu k hospodářské kriminalitě náležela v prvních letech existence České republiky absence legislativy, která by reagovala na změny probíhající ve společnosti. Tento faktor zapříčinil velké ekonomické ztráty během poslední dekády 20. století. Tyto nedostatky se přitom netýkaly pouze norem trestního práva, nýbrž i norem práva mimotrestního, především práva občanského, obchodního nebo finančního. Nedostatky v příslušné legislativě byly řešeny především prostřednictvím dílčích novelizací, které však nemohly zajistit její soulad s dynamicky proměnlivou společenskou a ekonomickou realitou. K rekodifikaci trestního práva hmotného došlo až v roce 2009 přijetím trestního zákoníku, který derogoval zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen „starý trestní zákon“). Stávající úprava trestního práva hmotného i trestního práva procesního, která je představována zákonem č. 141/1961

---

³⁸ FILIP, Václav a David FYRBACH. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 1.

Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, v dostatečné míře řeší zajišťování výnosů z trestné činnosti, stejně jako propadnutí majetku a otázku peněžitých trestů ukládaných pachatelům hospodářské kriminality. Přínosem bylo taktéž přijetí zákona o trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2011. Jeho přijetí bylo podmínkou, aby Česká republika mohla přistoupit k množství mezinárodních smluv a projektů Evropské unie, Rady Evropy nebo Organizace spojených národů. Rekodifikace občanského práva hmotného byla provedena občanským zákoníkem v roce 2012. Tím došlo ke koncentrování materie občanského a obchodního práva.

Ke kriminogenním faktorům hospodářské kriminality náleží vymahatelnost práva. Na tu má vliv činnost zainteresovaných orgánů. V této souvislosti je možno uvést, že činnost orgánů činných v trestním řízení není dostatečná a koordinovaná a nezřídka je i zdoluhavá, čehož mohou využívat potenciální pachatelé hospodářské kriminality ve svůj prospěch. V případě orgánů a útvarů Policie České republiky, do jejichž kompetence spadá odhalování a vyšetřování hospodářské trestné činnosti, je možno za slabinu označit nedostatečné vybavená nezbytnými prostředky, technickým vybavením a v řadě případů ani dostatečnými vědomostmi, které by jim umožňovaly účinně a efektivně bojovat s hospodářskou kriminalitou. K tomu se nezřídka přidružuje nepřilíš dokonalá komunikace policejních útvarů (například mezi odděleními a odbory hospodářské kriminality a odbory kriminalisticko-technické činnosti) během přípravného řízení, což se vše ve výsledku mnohdy podepisuje na zdoluhavosti tohoto řízení. Vedle lepšího technického zázemí by současné situaci z hlediska rychlosti, zjednodušení a vyšší efektivnosti pomohlo, kdyby byla zjednodušena organizační struktura v rámci policie a došlo ke zvýšení kvalifikace zpracovatelů na odděleních a odborech hospodářské kriminality. Lze přisvědčit rovněž názoru Kuchty, podle kterého mnohdy komplikuje vyšetřování hospodářské kriminality široce koncipovaná povinnost mlčenlivosti, která hraje ve prospěch pachatelů hospodářské kriminality³⁹.

Často nedokonalá činnost orgánů činných v trestním řízení se netýká zainteresovaných organizačních článků policie, nýbrž i státního zastupitelství a justice.

---

³⁹ KUČHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005.

Odborníci⁴⁰ poukazují jak na neúměrně dlouhé rozhodování, tak i na nedostatek dostatečně erudovaných a zkušených pracovníků těchto dvou složek (které bezpochyby souvisí nezřídka s tím, že privátní sféra jim může nabídnout lepší podmínky, ať již finanční, tak i jiné) i nedostatečné technické zázemí. Zmíněné okolnosti se odrážejí v nižší efektivnosti a větší náročnosti v práci odborníků, kteří jsou nezřídka nuceni zaobírat se méně podstatnými věcmi, čímž plýtvají časem, který by mohli věnovat řešení důležitých věcí. Východiskem by bylo navýšení příslušných kapitol v rozpočtu Ministerstva spravedlnosti České republiky, což by umožnilo zajistit kvalitnější technické zázemí soudů a státních zastupitelství, navýšení počtu asistentů a vyšších soudních úředníků, jakož i zvýšení odborné úrovně a specializace pracovníků, kteří se zabývají hospodářskou kriminalitou. Za úvahu by stálo založení specializovaných pracovišť, která by se zaměřila na určitou výšeč hospodářské kriminality. Jejich součástí by měli být i státní zástupci, kteří by tak potenciálně lépe spolupracovali se specializovanými policisty, čímž by byly eliminovány případné komunikační problémy, které se často vyskytují v současnosti.

3.2.3 Sociálně kulturní příčiny hospodářské kriminality

Nedostatečná legislativa má rovněž bezprostřední souvislost s poklesem právního vědomí. Urfus k pojmu „právní vědomí“ uvádí, že v nejširším významu lze pod něj podřadit veškeré představy, které mají lidé o právu, čili veškeré představy o tom, co právem je, popřípadě by jím mělo být⁴¹. Ve vztahu k samotnému obsahu právního vědomí je možno uvést, že jde o takové vlastnosti práva, jež jsou ze strany jedince uvědomovány, respektive vnímány individuálním způsobem. Projevy obsahu právního vědomí mají různou formu. Obsah právního vědomí vystupuje v jeho různých aspektech. Jako předmět právního vědomí pak vystupují aspekty práva provázející proces jeho společenského působení, jemuž je věnována pozornost subjektu⁴². Toto vymezení právního vědomí je relevantní z pohledu řešené problematiky, poněvadž poukazuje na jeho činnostní stránku, tj.

---

⁴⁰ Např. BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky: dílčí závěrečná studie úkolu "Výzkum organizovaného zločinu v České republice II"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999 aj.

⁴¹ URFUS, Valentin. *Právo, zákony a právní vědomí. Vesmír*, 1996, roč. 75, č. 6, s. 331.

⁴² GERLOCH, Aleš. *Základy teorie práva a právního státu*. 3. vyd. Praha: Vydavatelství Policejní akademie České republiky, 1995, s. 165.

jeho vliv na jednání daného jedince. V tom se může mnohdy projevat dojem, že dodržovat zákony se nevyplácí a že ti, co je přece jen dodržují, jsou neschopní a naivní. U některých lidí může být tento dojem umocněn medializací závažných kauz, v nichž jsou osoby podezřelé ze spáchání závažné hospodářské trestné činnosti pravomocně zproštěny obžaloby. Tyto kauzy mohou na veřejnost působit i tak, že si stačí najmout schopného advokáta, který obviněného z jeho „problému“ tzv. vyseká. V této souvislosti je možno poznamenat, že pachatelé závažné hospodářské trestné činnosti disponují dostatečnými zdroji k tomu, aby si najmuli ty nejlepší advokáty, kteří jim díky svým schopnostem zajistí beztrestnost.

Pokles právního vědomí se projevuje mimo jiné i ve velké toleranci veřejnosti k hospodářské kriminalitě. Tím se hospodářská kriminalita odlišuje od kriminality obecné, u které veřejnost zcela vnímá její škodlivost, zatímco u hospodářské kriminality nezřídka její pachatele vnímá jako schopné lidi, kterým se podařilo něco, co jim doposud ne. Uvedené platí především tam, kde jako poškozený vystupuje veřejný zájem, u něhož řada lidí v populaci není schopna bez bližšího objasnění pochopit, že jeho poškozením jsou dotčeni i oni sami. Jde tedy o kriminalitu nenásilného charakteru, u níž nejsou poškození kvůli ochraně jejich osobních údajů veřejnosti známi.

Brabcová poukazuje na negativní vliv protrahovaného odhalování a nízké úspěšnosti vyšetřování mediálně sledovaných případů. Stejně negativně působí rovněž různé aféry v justici i dalších orgánech činných v trestním řízení, stejně jako politizace veřejně známých kauz a jejich ovlivňování ze strany lobbyistických skupin⁴³. Zcela příznačná je v tomto směru např. aktuální kauza soudce Vrchního soudu v Praze Z. S., kvůli jehož stíhání pro korupci se zcela jistě zpozdí druhá větev korupční kauzy bývalého hejtmana Středočeského kraje D. R., poněvadž se rozhoduje, zda ji bude i nadále řešit Vrchní soud v Praze, nebo zda bude spis postoupen na Vrchní soud v Olomouci⁴⁴. Z relativně nedávné doby je možno taktéž vzpomenout rozsáhlou amnestii udělenou v roce 2013 tehdejší

---

⁴³ BRABCOVÁ, Irena. *Hospodářská kriminalita z pohledu kriminologie*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001, s. 12.

⁴⁴ ČESKÁ TELEVIZE. *Kauza soudce Sováka zbrzdí projednávání případu Ratha* [online]. © Česká televize 1996 – 2021, 7. února 2021. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3266564-kaucha-soudce-sovaka-zbrzdi-projednavani-pripadu-ratha>.

prezidentem Václavem Klausem⁴⁵. Celkem se tato amnestie podle údajů Ministerstva spravedlnosti dotkla 111 263 odsouzených a obviněných osob. Nepodmíněné tresty byly prominuty 19 820 osobám, avšak ve skutečnosti věznice opustilo pouze cca 6 500 osob, poněvadž řada odsouzených k výkonu trestu ani nenastoupila. Podmíněné tresty byly na základě amnestie soudy prominuto 81 133 odsouzeným, obecně prospěšné práce nemuselo vykonat 9 660 osob a trest domácího vězení nemuselo vykonat 385 pachatelů. Klausova amnestie dopadla i na řadu pachatelů hospodářské kriminality z 90. let 20. století i pozdějšího období. Zmínit je možno veřejně známé kauzy Progres Invest, H-System, fondů Trend a Mercia či údajných podvodů se škodou v řádech stovek milionů Kč, kterých se měl dopustit podnikatel a bývalý předseda Českomoravského fotbalového svazu František Chvalovský. Za zmínku stojí rovněž částečná amnestie bývalého soudce Jiřího Berky, kterému byly kladeny za vinu zmanipulované konkurzy. Již tak přetížené soudy musely rozhodovat o některých sporných případech amnestie⁴⁶. Lze vyjádřit přesvědčení, že takto pojatá amnestie narušila oficiální trestní politiku jakožto součást obecné politiky, kterou jsou formulovány cíle a prostředky společenské kontroly kriminality skrze trestní právo⁴⁷. Tyto i další skutečnosti, jejichž výčet by vydal na samostatnou práci, vedou ke znechucení společnosti stávající politickou i právní situací a v konečném důsledku ke lhostejnosti k dění ve společnosti, včetně ekonomické oblasti.

Pro prostředí s nízkou úrovní právního vědomí je podle Kuchty charakteristické rychlé šíření tzv. kriminální infekce⁴⁸. Ta se často týká především širší rodiny potenciálního pachatele, ale může se na ní podílet i širší společenské prostředí. O její závažnosti vypovídá např. studie Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, z níž vyplývá, že kriminální infekce se signifikantně více vyskytuje v rodinách násilných

---

⁴⁵ Tato amnestie byla publikována jako Rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 Sb., o amnestii ze dne 1. ledna 2013.

⁴⁶ PARLAMENTNÍ LISTY.CZ. *Lednová amnestie prezidenta Klause se týkala 111 263 osob* [online]. © OUR MEDIA a.s. 2009-2021, 29. prosince 2013. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Lednova-amnestie-prezidenta-Klause-se-tykala-111-263-osob-298326>.

⁴⁷ MUSIL, Jan. Úloha trestní politiky při reformě trestního práva. *Trestní právo*, 1998, č. 1, s. 3.

⁴⁸ KUČHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 332.

pachatelů (41 %) v porovnání s rodinami pachatelů s majetkovými delikty (29 %)⁴⁹. V případě pachatelů hospodářské kriminality tak velmi pravděpodobně dochází mnohdy k utváření jejich osobnosti v rámci procesu socializace v prostředí, ve kterém je protiprávní jednání (včetně páchaní hospodářské trestné činnosti) v rámci podnikatelských aktivit naprosto běžným jevem. Za zásadní nedostatek v takovém i v širším společenském prostředí je nedostatek pozitivních příkladů úspěšných podnikatelů, které jsou hodny následování, a z nichž je patrné, že úspěchu lze dosáhnout i bez porušování zákona.

3.3 Prevence hospodářské kriminality a ochrana před ní

Pojem „prevence“ má svůj etymologický původ ve středolatinšském výrazu *praeventio*, který byl odvozen od latinského slova *praevenire*, což znamená „předejít“ nebo „zabránit“, jež vzniklo z předpony *prae-* (:pre-) a *venire*, tj. „přicházet“⁵⁰. V obecném významu se pod pojmem „prevence“ rozumí předcházení (něčemu) a ochrana (před něčím)⁵¹. Základní myšlenka prevence spočívá v tom, že je vždy lépe negativnímu jevu předcházet, než se pak vypořádávat s jeho následky, když už nastane. Pojem „prevence hospodářské kriminality“ Ružič vymezuje jako soubor různorodých aktivit, pro něž je charakteristický nesankční charakter, na jejichž realizaci se vedle státních, veřejných a soukromých institucí podílejí rovněž i samotní občané. Jedná se o aktivity, jejichž smyslem je eliminovat zcel, případně alespoň oslabovat, blokovat a neutralizovat kriminogenní faktory hospodářské kriminality. Tyto aktivity je třeba směřovat do takových oblastí života společnosti, v nichž se především vyskytují kořeny hospodářské kriminality. Určitým problémem je to, že jde o oblasti mimo kompetenci orgánů činných v trestním řízení, přičemž tak spadají do kompetence především dalších orgánů státní správy a územní samosprávy, veřejnoprávních institucí a v neposlední řadě také struktur občanské společnosti. I při prevenci hospodářské kriminality je kladen důraz zvláště na prevenci na místní úrovni, jež se vyznačuje efektivností a konkrétností svého zacílení. Významná role

---

⁴⁹ MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminální recidiva a recidivisté: (charakteristika, projevy, možnosti trestní justice)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011, s. 197.

⁵⁰ REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník. 2.*, nezměn. vyd. Voznice: Leda, 2012, s. 524.

⁵¹ PETRÁČKOVÁ, Věra a kol. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1997, s. 617.

zde náleží územním společenstvím občanů (tzv. komunitám), zájmovým sdružením občanů i jiným neformálním občanským strukturám⁵².

Z pohledu prevence hospodářské kriminality má velký význam rovněž neustálé prohlubování vědomostí v oblasti finanční, účetních a dalších operací, což se týká jak občanů a vedoucích hospodářských pracovníků ve firmách a dalších ekonomických subjektech, tak i pracovníků jejich kontrolních orgánů a v neposlední řadě také pracovníků v orgánech činných v trestním řízení. V případě soudců, státních zástupců a policistů je nezbytné, aby všichni ti, kteří se podílejí na trestním řízení vedeném v kauzách hospodářské kriminality, disponovali patřičnými znalostmi nikoliv jen v oblasti trestního práva, ale rovněž i v mimotrestních právních normách, které jsou spjaty s hospodářskou kriminalitou. K naplnění tohoto požadavku je nezbytné, aby jej reflektoval vzdělávací systém takových pracovníků⁵³.

Jednotlivá preventivní opatření mohou směřovat k předcházení páchaní konkrétních forem trestné činnosti, stejně jako se může jednat o opatření obecná. Klíčový preventivní význam náleží těm právním nástrojům, jež upravují v obecné rovině ekonomickou činnost, stejně jako vymezují speciálně rámec podnikání a hospodářské soutěže⁵⁴. Velkým přínosem v tomto ohledu bylo přijetí trestního zákoníku, kterým bylo rozšířeno množství i obsah skutkových podstat trestných činů. Trestní zákoník se rovněž vypořádal s tresty, které jsou za hospodářské trestné činy často ukládány, tj. s propadnutím majetku a peněžitými tresty, i s ochranným opatřením zabránění věci. Jistou mezerou byla nijak neupravená trestní odpovědnost právnických osob, což bylo napraveno přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Tento zákon byl prolomením individuální trestní odpovědnosti za spáchané trestné činy. Zároveň umožňuje odčerpání nelegálních zisků i v případě právnických osob.

Pro prevenci hospodářské kriminality mají velký význam také mimotrestní právní normy. Jejich význam tkví v tom, že vytvářejí podmínky k efektivní kontrole nastavených

---

⁵² RUŽIČ, Dušan. *Vývoj hospodářské kriminality v letech 2003-2008 a její legislativní úprava v České republice včetně porovnání s právní úpravou ve Slovenské republice: (monografie)*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2009, s. 17.

⁵³ FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: Key Publishing, 2007, s. 189.

⁵⁴ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 368.

pravidel a také ke kontrole hospodaření se státním majetkem. Z této legislativy, která je významným prostředkem boje proti páčání hospodářské kriminality, je možno v první řadě zmínit zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti a o změně zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, který omezuje platby v hotovosti na částku 15 000 EUR. Omezení výše plateb v hotovosti má úzkou vazbu k problematice legalizace výnosů z trestné činnosti, respektive k bránění této legalizace. Dále sem patří zákon č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách a o změně některých zákonů (zákon o registračních pokladnách), ve znění pozdějších předpisů, jímž byly povinně zavedeny registrační pokladny. Zmínit je možné také zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upravena práva, povinnosti a postupy, které jsou uplatňovány při evidenci tržeb, a postupy s nimi související.

Opomenout nelze ani zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, který s účinností od 1. října 2016 nahradil dřívější zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, do něhož byla novelou provedenou zákonem č. 258/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů transponována do našeho právního řádu Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES. Touto novelou byly podrobně upraveny podmínky v oblasti obrany a bezpečnosti, včetně postupu při výběru subdodavatelů takových zakázek, přičemž tyto podmínky převzala i stávající právní úprava veřejných zakázek.

Na druhé straně však zjednodušení podmínek pro založení společnosti s ručením omezeným, které je z pohledu začínajících podnikatelů jednoznačným přínosem, je z hlediska páčání hospodářské kriminality možno vnímat jako problematické. Její pachatelé tak totiž mohou bez větších problémů založit více firem této právní formy, což jim pak umožňuje znesnadnit v první řadě zjištění, že dochází k páčání trestné činnosti a posléze i její odhalování a vyšetřování. Pro prevenci hospodářské kriminality by bylo tedy vhodnější, kdyby podmínky pro zakládání společností s ručením omezeným byly přísnější, avšak to by bylo zase na újmu podnikání. Proto nelze předpokládat, že by toto

zpřísnění bylo na pořadu dne. Více průchozí by patrně bylo zavedení minimální daně pro podnikatele, kteří podnikají několik let po sobě se ztrátou. Tímto opatřením by se pachatelům páchaní některých druhů hospodářské trestné činnosti ztížilo.

Pokud jde o kontrolu hospodaření se státním majetkem, tak zde mělo velký význam přijetí legislativy, která upravuje hospodaření územních samosprávných celků, konkrétně zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, který upravuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a konečně i uvnitř orgánů veřejné správy. Dalšími významnými právními předpisy v předmětné oblasti jsou zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů. Na základě těchto právních předpisů je prováděna kontrola nejen Nejvyšším kontrolním úřadem, ale i ze strany ústředních, místních a specializovaných kontrolních orgánů státní správy.

Lze být zajedno s názorem např. Novotného⁵⁵, který uvádí, že v České republice sice existuje dostatečné množství kontrolních nástrojů a mechanismů, avšak jejich kvalita není dostatečná. Z této skutečnosti vyplývá, že vedle přijímání zákonné úpravy kontrolních mechanismů a kvalitu jejich legislativního vymezení v právním řádu je třeba se zaměřit rovněž na to, jednak jak kvalitně jsou příslušné kontrolní orgány obsazeny po personální stránce, jednak na pregnantní vymezení jejich kompetencí a v neposlední řadě i na kvalitu jejich kooperace.

Dodržování netrestních pravidel je kontrolováno příslušnými orgány, k nimž náleží především Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jehož kompetence a pravomoci jsou vymezeny zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, dále Česká obchodní inspekce, jejíž působnost vyplývá ze zákona České národní rady č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů nebo

---

⁵⁵ NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008.

živnostenské úřady společně s dotazovanými orgány v rámci udílení koncese, jak mají na mysli ustanovení § 52 a násl. zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

K prostředkům trestního práva je možno uvést, že jejich povaha je spíše represivní. To však neznamená, že by měly podnikatelské aktivity jakkoliv omezovat. Jejich role spočívá v tom, že tyto prostředky mají vystupovat jako krajní prostředek, nejzazší řešení (*ultima ratio*), a to tehdy, pokud dochází k porušování mimotrestních právních předpisů a bez trestního postihu nelze jinak dosáhnout nápravy. Hlava VI zvláštní části trestního zákoníku (trestné činy hospodářské), jak bylo uvedeno již v předchozím textu, se skládá ze čtyř dílů, které jsou nazvány trestné činy proti měně a platebním prostředkům, trestné činy daňové, poplatkové a devizové, trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou a konečně i trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu. Z názvu těchto dílů je možno odvodit oblasti, v nichž je nezbytný trestněprávní postih za situace, kdy selže netrestní kontrola. V této souvislosti bývá používán pojem subsidiarita trestní represe. K této otázce se vyjadřoval i Ústavní soud České republiky, který konstatoval, že není-li obecnými soudy aplikována zásada subsidiarity trestní represe, přestože skutkové okolnosti svědčí o tom, že k tomu byly splněny podmínky, pak dochází k porušení ústavního principu *nullum crimen, nulla poena sine lege*, který je zakotven v ustanovení čl. 39 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů⁵⁶.

Nejen ve státních subjektech, ale v subjektech soukromých jsou vhodným nástrojem odhalování podvodů, popřípadě i jiné hospodářské kriminality interní a externí audity. K odhalení třetiny podvodů došlo díky systémům řízení rizik. Na druhé straně je však zapotřebí uvést, že za odhalením 40 % případů podvodného jednání stála náhoda. Systémové řízení rizik ekonomické kriminality musí ke své účinnosti být zaměřeno na budování kvalitní podnikové kultury, etiky a čestného jednání, i na vytváření prostředí, které se vyznačuje pozitivními hodnotami chování a v konečném důsledku i spokojenými

---

⁵⁶ Srovnej např. Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 11. června 2018, sp. zn. II.ÚS 1152/17.

zaměstnanci. Významná role náleží rovněž propracovanému systému vzdělávání zaměstnanců, jehož součástí musí být informace, které vedou ke zvýšení povědomí o škodlivosti a nebezpečnosti hospodářské kriminality. Systém vzdělávání musí zaměstnance učit i rozpoznávání hospodářské kriminality, jejímu předcházení i odhalování signálů možného spáchání hospodářské kriminality a v neposlední řadě i reagování na ni, pokud s ní přijdou do styku. Z pohledu ekonomických subjektů je možno jako nejvíce účinná opatření považovat důsledný systém interních kontrol, pravidelný a nezávislý audit a identifikaci, hodnocení a řízení rizik⁵⁷.

Co by mělo být součástí projektu boje s ekonomickou kriminalitou, jenž by měl představovat jednu z komponent podnikového managementu rizik, je zřejmé z následujícího výčtu⁵⁸:

- potenciální možnosti, na něž je nezbytné se připravit;
- predikce škod a důsledků;
- předpokládaný časový a územní průběh vývoje nebezpečí;
- příprava ekonomického subjektu na zvládnutí situací týkajících se ekonomické kriminality.

Vzhledem k prohlubující se integraci i k páčání hospodářské trestné činnosti přeshraničního charakteru je zapotřebí, aby při jejím odhalování a vyšetřování státy mezi sebou spolupracovaly. K příslušné spolupráci dochází především v rámci Evropské unie. Nezbytnost hlubší spolupráce se zde promítla ve vytvoření modelového kodexu Corpus Juris, jenž byl na základě po delší dobu trvajících diskusí přepracován do dokumentu nazvaného Corpus Juris 2000. Tento teoretický koncept je využíván v dalších právních úpravách, jejichž cílem je vytvořit jednotný Evropský právní prostor. Corpus Juris 2000 zahrnuje celkově osm skutkových podstat trestných činů, kterými jsou podvod proti finančním zájmům Evropských společenství, dále podvod ve sféře volné soutěže, praní špinavých peněz a podílnictví, zločinné spolčení, korupce, zpronevěra fondů, zneužití pravomoci a vyzrazení služebního tajemství. Tento dokument dále předpokládal, že bude

---

⁵⁷ ČASTORÁL, Zdeněk. *Ekonomická kriminalita: (z pohledu řízení a správy)*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 79-80.

⁵⁸ Tamtéž, s. 79-81.

zaveden princip evropské trestní teritoriality. Vedle již uvedeného jsou v tomto dokumentu zahrnuty rovněž trestně-procesní instrumenty, které by měly zajistit rámcovou unifikaci legislativy týkající se ochrany hospodářské sféry na teritoriu všech členských zemí Evropské unie⁵⁹.

Pokud jde o soulad českého trestního zákonodárství v Corpus Juris 2000, tak k tomu se vyjadřoval ještě za účinnosti starého trestního zákona např. Kratochvíl, podle jehož názoru tehdejší platné trestní zákonodárství v dostatečné míře reflektovalo se skutkovými podstatami zakotvenými v tomto dokumentu⁶⁰. Vzhledem k tomu, že v trestním zákoníku je navíc v porovnání s předchozí právní úpravou reprezentovanou právě starým trestním zákonem zakotvena skutková podstata trestného činu poškození finančních zájmů Evropské unie (dříve poškození finančních zájmů Evropských společenství) podle ustanovení § 260 trestního zákoníku, zmiňovaný Kratochvílův závěr platí i v současnosti, a to tím spíše, že ochranu finančních zájmů Evropské unie (dříve Evropských společenství) Evropská unie vyžadovala a vyžaduje.

---

⁵⁹ FENYK, Jaroslav. Projekt evropského veřejného žalobce (Nová podoba mezinárodní justiční spolupráce v rámci členských států Evropské unie?). *Acta Universitatis Carolinae, Iuridica*, 2008, roč. 48, č. 2, s. 31-51.

⁶⁰ KRATOCHVÍL, Vladimír. České trestní zákonodárství a Corpus Juris 2000 se zvláštním zřetelem na hospodářské trestní právo a trestnost právnických osob. In: KRATOCHVÍL, Vladimír a Michaela LÖFF, ed. *Wirtschaftsstrafrecht und die Strafbarkeit juristischer Personen: Rechtsvergleichende wissenschaftliche Tagung Österreich - Tschechische Republik: Juridicum Wien 13. September 2002 = Hospodářské trestní právo a trestní odpovědnost právnických osob: právně srovnávací vědecká konference Rakousko - Česká republika: Právnická fakulta Univerzity ve Vídni 13. září 2002*. Brün: Masaryks Universität zu Brün, 2003, s. 80.

4 Vlastní práce

V této kapitole jsou uvedeny základní informace k datům, která se týkají hospodářské trestné činnosti za posledních pět let (tj. za období let 2016 až 2020), a to v rámci celé republiky a Olomouckého kraje. Právě tato data se váží ke splnění jedné z částí hlavního cíle této práce, kterým je s využitím relevantních statistických údajů charakterizovat vývojové tendence hospodářské kriminality za posledních pět let. Tyto informace jsou nezbytné z toho důvodu, poněvadž úhel pohledu na hospodářskou kriminalitu je v případě policejních a justičních (soudních) statistik poněkud odlišný. V České republice totiž shromažďují a zpracovávají statistiky trestné činnosti především Ministerstvo vnitra České republiky, respektive Policejní prezidium České republiky (policejní statistiky) a Ministerstvo spravedlnosti (statistiky státních zastupitelství a soudů)⁶¹.

Dále je třeba uvést, že se jedná o registrovanou hospodářskou kriminalitu, která je zahrnuta do oficiálních statistik kriminality, které jsou vytvářeny zmíněnými instancemi kontroly kriminality. Pro úplnost je možno doplnit, že neoficiální zdroj informací o (hospodářské) kriminalitě coby hromadném jevu představuje tzv. výzkumná statistika, která vzniká na základě sumarizací údajů o větším počtu sledovaných jednotek během kriminologického výzkumu⁶². V této práci je pracováno pouze s daty z oficiálních statistik kriminality.

Za určitý problém je možno považovat skutečnost, že shora uvedené instituce zpracovávají statistiky kriminality nezávisle na sobě, přičemž nikdo tuto jejich činnost nekoordinuje a neexistuje ani jednotná metodika zpracování těchto statistik. Vzhledem k tomuto faktu se tak mezi policejními a justičními statistikami kriminality (včetně kriminality hospodářské) vyskytují některé rozdíly, které se týkají např. zařazování trestných činů do skupin podle druhů kriminality apod. Tím je do jisté míry ztížena

---

⁶¹ KUČHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 131.

⁶² NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, s. 51.

možnost jejich srovnání či propojení⁶³. Proto jsou v této práci využity pouze statistiky policejní, které obsahují data, která lze mezi sebou přímo či nepřímo porovnávat. To by v případě použití dat z justiční statistiky možné nebylo.

4.1 Policejní statistiky kriminality

Výhodou policejních statistik kriminality je to, že ve srovnání s jinými prameny poskytují nejúplnější a nejpřesnější obraz o rozsahu kriminality, poněvadž údaje z nich jsou z hlediska časového nejbližší době, kdy byl spáchán trestný čin⁶⁴. Policejní statistika je pro kriminologické zkoumání hospodářské kriminality v porovnání se statistikami justičními vhodnější. Policejní statistiky obsahují informace o veškerých zjištěných (tj. policií registrovaných) trestných činech, aniž by bylo podstatné, jestli byl zjištěn a trestně stíhán jejich pachatel. Díky tomu se v policejních statistikách ani zdaleka neuplatňuje tzv. proces filtrace (nebo též tzv. model trychtýře⁶⁵), který probíhá během trestního řízení jako celku.

V policejních statistikách je třeba striktně rozlišovat mezi údaji o počtu pachatelů a údaji o trestných činech, respektive skutcích. Jeden pachatel může spáchat více trestných činů, stejně jako jeden trestný čin může mít více pachatelů. V policejních evidencích se u údajů o registrovaných trestných činech vychází z počtu spáchaných skutků. Jeden skutek se eviduje jako jeden trestný čin. U jednočinného souběhu více trestných činů je evidován toliko trestný čin z nich nejzávažnější. Určitým nedostatkem policejních statistik je to, že mohou být nepřesné vzhledem k tomu, že v nich mohou být jako trestné činy evidovány rovněž skutky, u nichž později vyplyne, že nejsou trestnými činy. V policejních statistikách jsou obsaženy informace o objasněných trestných činech, za které jsou považovány takové, u nichž byl zjištěn pachatel (pachatelé). Evidovány jsou i údaje o stíhaných a vyšetřovaných osobách, přičemž jejich součástí je pohlaví, věk a státní

---

⁶³ KUČHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 131.

⁶⁴ KUČHTA, Josef. *Kriminologie: Určeno pro posl. práv. fak. Část 1*. Brno: Masarykova univerzita, 1993, s. 22.

⁶⁵ KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů: překlad 9. vydání s přihlédnutím k 8. vydání*. Praha: C. H. Beck, 1994, s. 136.

příslušnost pachatelů. V policejních statistikách jsou taktéž obsaženy údaje o obětech trestné činnosti. Tyto statistiky jsou jediné, kam se tatové údaje promítají⁶⁶. V některých případech nemusí být oběť statisticky evidována, popřípadě nemusí být evidovány všechny oběti daného trestného činu. Vzhledem k tomuto faktu není možno přesně ze shromážděných údajů zjistit, jaký je přesný počet obětí trestných činů⁶⁷.

V sestavách policejní statistiky je hospodářská kriminalita vykazována v řádcích 80 až 899. V nich jsou evidovány trestné činy porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248), neoprávněné podnikání (§ 251), poškozování spotřebitele (§ 253), porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou, pašování (§ 261), zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254), porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221), krádež (§ 205), neoprávněné užívání cizí věci mimo motorového vozidla (§ 207), poškozování cizí věci (§ 228), podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojištění (§ 209), padělání a pozměnění peněz (§ 233), padělání a pozměnění známek a kolků (§ 245, 246), zkrácení daně (§ 240), zneužívání pravomoci úřední osoby (§ 329), úplatkářství - přijetí úplatku (§ 331), poškozování věřitele (§ 222), padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348), nedovolená výroba a držení pečeti státní pečeti a úředního razítka (§ 349), ohrožování zdraví závadnými potravinami (§ 156, 157), vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy (§ 259, 260), neoprávněné užívání motorového vozidla (§ 207), porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182), zpronevěra (§ 206), podvod (§ 209), pletichy při veřejné soutěži a dražbě (§ 256, 257, 258), porušení předpisů o kontrole zboží a technologií dvojího užití (§ 262, 263, 264), zneužívání informací, postavení v obchodním styku (§ 255, 255a), neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252), porušení předpisů o nálepkách k označení zboží (§ 244), neoprávněné nakládání s osobními údaji (§ 180), ostatní trestné činy proti měně (§ 235, 236, 237, 239), neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234), porušení předpisů zahraničního obchodu s vojenským materiálem (§ 265, 266, 267), krádeže železničních zásilek (§ 205, 206, 209), krádeže poštovních zásilek (§ 205, 206,

---

⁶⁶ KUČHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 132.

⁶⁷ MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminalita v roce 2001: (sborník statí pracovníků IKSP)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002, s. 21-22.

209), krádeže silničních zásilek (§ 205, 206, 209), krádeže leteckých zásilek (§ 205, 206, 209), krádeže lodních zásilek (§ 205, 206, 209), maření úkolu úřední osoby z nedbalosti (§ 330), úplatkářství - podplácení (§ 332), úplatkářství - nepřímé úplatkářství (§ 333), zvýhodnění věřitele (§ 223), pletichy v insolvenčním řízení (§ 226), ohrožení životního prostředí - úmyslné (§ 293, 294a, 295, 297, 298, 298a, 299, 301), ohrožení životního prostředí - nedbalostní (§ 294, 294a, 295, 297, 298, 298a, 300, 301), způsobení úpadku (§ 224), neoprávněné vydání cenného papíru (§ 249), manipulace s kurzem investičních nástrojů (§ 250), nedovolená výroba a držení radioaktivního materiálu (§ 281, 282), porušení práv k ochranné známce a jiným označením (§ 268), porušení chráněných průmyslových práv (§ 269), porušení autorského práva, práv k databázím (§ 270, 271), legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216, 217), poškození a zneužití záznamu na nosiči informací (§ 230 - 232), provozování nepoctivých her a sázek (§ 213), havárie a provozní poruchy mimo dopravní nehody silniční, železniční, letecké a vodní - nedbalostní (§ 273, 274, 277, 294, 294a, 295, 298, 301, 360), havárie a provozní poruchy mimo dopravní nehody silniční, železniční, letecké a vodní - úmyslné (§ 228, 272, 274, 276, 278, 293, 294a, 295, 298, 298a, 299, 301, 360), pojistný podvod (§ 210), úvěrový podvod (§ 211), dotační podvod (§ 212), nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení (§ 243), neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby (§ 241) a ostatní hospodářské trestné činy (§ 181, 183, 218, 227, 229, 247, 280, 305 – 307 a 337 trestního zákoníku).

4.2 Použité metody

Při zpracování dat z policejních statistik za zvolené období bylo využito několik obecně vědeckých metod. Jedná se o obecné vědecké metody analýzy, syntézy a komparace. Dále jde v některých případech o relativní četnosti.

Termín „analýza“ má svůj etymologický původ v řeckém výrazu *análysis*, který byl odvozen o jiného řeckého slova *anályō*, jež se používalo ve významu „rozlučuji“⁶⁸. Již z etymologie označení této metody je tak možno odvodit, že se jedná o metodu

---

⁶⁸ REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. 2., nezměn. vyd. Voznice: Leda, 2012, s. 50.

dekompoziční, při níž se rozkládá větší celek na jeho menší části. Tato metoda si klade za cíl objasnit příslušný problém skrze detailní prozkoumání jeho složek. Výsledkem analýzy je detailní prozkoumání prvků a jejich vlivu na celek, respektive prozkoumání vztahů závislosti mezi různými jevy, které badatel zkoumá⁶⁹. V daném případě jsou předmětem analýzy data z policejních statistik za zkoumané období, přičemž jde o data vztahující se k České republice jako celku a posléze i data mající vztah k Olomouckému kraji.

Rovněž v případě metody syntézy je možno vyjít z její etymologie. K té je možno uvést, že nadnesený pojem pochází z latinského výrazu *synthesis*, jenž má svůj původ v řeckém *σύνthesis*, který se používal ve významech „skládání“, „sečítání“ nebo „věta“⁷⁰. Metoda syntézy je v porovnání s metodou analýzy postupem přesně opačným – dochází při ní k formulování závěrů na základě výchozích zjištění, která mají podobu pojmů a tezí. Jde se při ní tedy od částí k celku.⁷¹ Metoda syntézy navazuje na metodu analýzy, která pro ni vytváří předpoklady. Rovněž v případě syntézy prováděné v následující kapitole byla využita data z dekompozice k vyvození závěrů.

Označení metody komparace má svůj etymologický původ v latinském slově *comparātiō*, tj. „srovnání“, které vzniklo z výrazu *comparāre*, čili „srovnávat“, popřípadě „stavět po dvou“⁷². Tato metoda je založena na operaci, jež jsou založeny na zkoumání podobností nebo naopak rozdílů mezi zkoumanými jevy⁷³. V daném případě byla srovnávána data v rámci České republiky s daty v rámci Olomouckého kraje, popřípadě data vztahující se k celkové kriminalitě a ke kriminalitě hospodářské.

Relativní četnost (f_i) vyjadřuje četnost prostřednictvím relativních hodnot. Její výpočet je dán následujícím vztahem⁷⁴:

$$f_i = \frac{n_i}{n},$$

čili jako podíl jednotlivých absolutních četností n_i k rozsahu souboru n . Je vyjadřována desetinným číslem nebo v procentech.

---

⁶⁹ OCHRANA, František. *Metodologie vědy: úvod do problému*. V Praze: Karolinum, 2009, s. 19-20.

⁷⁰ REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. 2., nezměn. vyd. Voznice: Leda, 2012, s. 655.

⁷¹ OCHRANA, František. *Metodologie vědy: úvod do problému*. V Praze: Karolinum, 2009, s. 20.

⁷² REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. 2., nezměn. vyd. Voznice: Leda, 2012, s. 299.

⁷³ OCHRANA, František. *Metodologie vědy: úvod do problému*. V Praze: Karolinum, 2009, s. 26.

⁷⁴ KLADIVO, Petr. *Základy statistiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, s. 11.

5 Výsledky a diskuse

Tato kapitola je zaměřena na stav a případné vývojové tendence hospodářské kriminality v České republice a v Olomouckém kraji ve sledovaném období, tj., v období let 2016-2020. Toto období bylo zvoleno z toho důvodu, že od roku 2016 jsou statistická ke kriminalitě data celkové rekonstrukci Evidenčně-statistického systému kriminality⁷⁵ zpracovávána stejnou metodikou a je tak možné je navzájem porovnávat. Pro zpracování této kapitoly byla použita veřejně dostupná data Policejního prezidia České republiky ze serveru www.policie.cz. Pro lepší přehlednost jsou příslušná data shrnuta do tabulek, popřípadě do grafů.

5.1 Hospodářská kriminalita v České republice v policejních statistikách v letech 2016-2020

Nejprve je možno se zaměřit na srovnání údajů o hospodářské kriminalitě v České republice v policejní statistice ve sledovaném období s údaji o celkové kriminalitě v celostátním měřítku po jednotlivých letech. Pozornost je jak v případě hospodářské kriminality, tak i v případě kriminality celkové věnována počtu skutků, objasněnosti a způsobené škodě. Zmíněné parametry celkové i hospodářské trestné činnosti jsou zachyceny v tabulce 2.

---

⁷⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2016* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=22346473&docType=ART>.

Tabulka 2 Celková a hospodářská kriminalita v České republice v letech 2016-2020⁷⁶.

	Počet skutků	Objasněnost [v %]	Způsobená škoda [v tis. Kč]
2016			
Hosp. kriminalita	28 306	55,1	18 779 626
Celková kriminalita	218 162	46,6	24 790 150
2017			
Hosp. kriminalita	26 294	54,2	13 677 456
Celková kriminalita	202 303	46,9	20 289 012
2018			
Hosp. kriminalita	24 837	53,5	10 639 767
Celková kriminalita	192 405	48,2	18 029 429
2019			
Hosp. kriminalita	24 589	48,4	17 322 427
Celková kriminalita	199 221	46,8	24 262 637
2020			
Hosp. kriminalita	18 528	43,5	15 830 923
Celková kriminalita	165 525	47,0	22 501 352

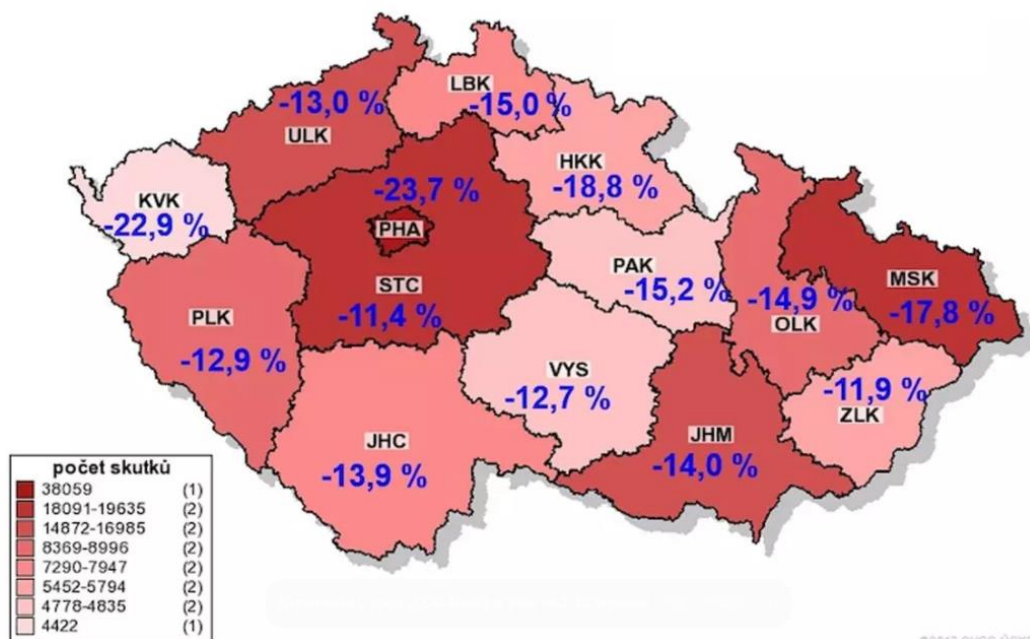
⁷⁶ Zpracováno za využití podkladů z následujících zdrojů: POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2016: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2016* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2016-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>, POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2017: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2017* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2017-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>, POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2018: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2018* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2018-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>, POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2019: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2019* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2019-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx> a POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2020: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2020* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2020-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>. Na základě těchto údajů byly zpracovány rovněž další tabulky a grafy v této kapitole.

Z údajů v tabulce 2 je zřejmé, že jak v případě hospodářské kriminality, tak i v případě kriminality celkové bylo ve sledovaném období evidováno nejméně skutků v roce 2020. U hospodářské kriminality bylo v uvedeném roce evidováno celkem 18 528 skutků, u celkové kriminality pak celkem 165 525 skutků. V případě hospodářské kriminality bylo naopak nejvíce skutků ve sledovaném období evidováno v roce 2016 (celkem 28 306 skutků), stejně jako v případě celkové kriminality (218 162). Stran příčin výrazného poklesu celkové i hospodářské kriminality v roce 2020 je možno uvést, že za ním stojí především omezující opatření v souvislosti se snahou zabránit šíření nového typu koronaviru SARS-CoV-2, s nimiž byla spojena nižší mobilita osob na území České republiky a omezení vstupu občanů dalších států na naše území⁷⁷. Při vědomí skutečnosti, že výše škody není vždy součástí skutkové podstaty trestného činu (ať již základní či kvalifikované), je možno vyslovit názor, že se na poklesu hospodářské i celkové kriminality do určité míry podílela i novela ustanovení § 138 odst. 1 trestního zákoníku, jež byla provedena s účinností od 1. října 2020 zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a která zvedla hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci v porovnání s předchozím stavem na dvojnásobek⁷⁸. Prostorové parametry celkové kriminality za rok 2020 v rámci celé republiky jsou zachyceny na mapě na obrázku 1.

---

⁷⁷ NOVINKY.CZ. *Kriminalita loni výrazně klesla. Může za to covid-19 a méně cizinců* [online]. © 2003-2021 Borgis a.s., 18. ledna 2021. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/kriminalita-loni-vyrazne-klesla-muze-za-to-covid-19-a-mene-cizincu-40348123>.

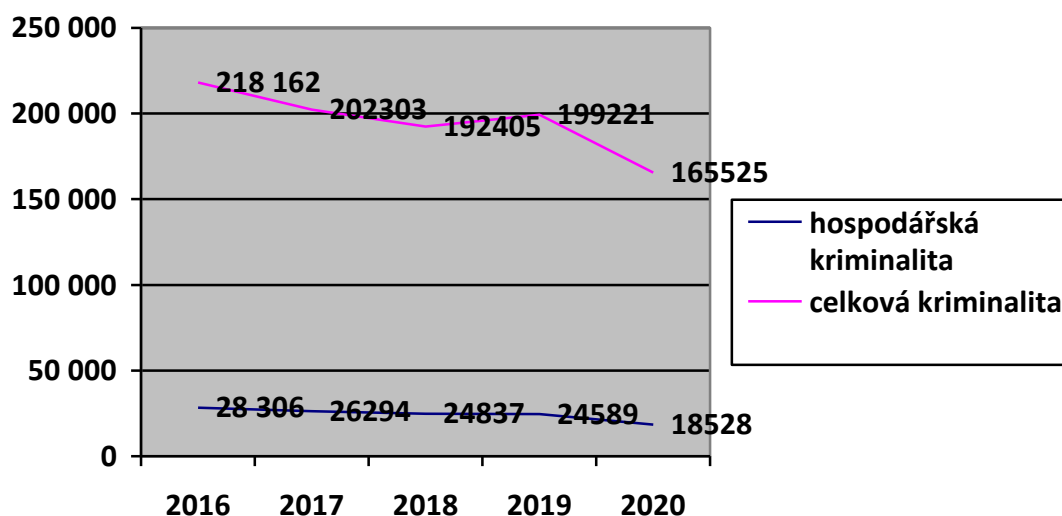
⁷⁸ Zmíněnou novelou trestního zákoníku byly zvýšeny hranice výše škody tak, že pro účely tohoto zákona je považována za škodu nikoli nepatrnou škoda dosahující částky nejméně 10 000 Kč (dříve 5 000 Kč), škodou nikoli malou škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč (dříve 25 000 Kč), větší škodou škoda dosahující částky nejméně 100 000 Kč (dříve 50 000 Kč), značnou škodou škoda dosahující částky nejméně 1 000 000 Kč (dříve 500 000 Kč) a škodou velkého rozsahu škoda dosahující částky nejméně 10 000 000 Kč (dříve 5 000 000 Kč). Jak dále vyplývá z ustanovení § 138 odst. 2 trestního zákoníku, zmíněné částky se užijí obdobně také pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění následků poškození životního prostředí a hodnoty věci.

Obrázek 1 Registrované skutky v České republice po krajích – celková kriminalita za období od 1. ledna do 31. prosince 2020

Z mapy na obrázku 1 je patrné, že vůbec nejvíce trestných činů spáchaných v roce 2020 bylo evidováno v hlavním městě Praze (38 059 skutků), za kterou následují Moravskoslezský kraj (29 635 skutků) a Středočeský kraj (18 091 skutků). Vůbec nejméně registrovaných trestných činů v tomto roce bylo evidováno v Karlovarském kraji (4 422 skutků). Olomoucký kraj je ve středu pomyslného pole s 8 369 skutky, přičemž je na tom v tomto směru podobně jako Plzeňský kraj, kde bylo v roce 2020 evidováno celkem 8 996 skutků.

Výše uvedená data k celkové a hospodářské kriminalitě je možno využít také ke zjištění případných vývojových tendencí těchto kriminalit za období let 2016 až 2020. Tato okolnost je patrná z grafu 1.

Graf 1 Vývoj celkové a hospodářské kriminality v České republice v letech 2016-2020

Z grafu 1 je možno vyčíst, že jak celková (s výjimkou roku 2019), tak i hospodářská kriminalita ve zkoumaném průběžně klesaly. Celková kriminalita tak poklesla z 218 162 skutků v roce 2016 na 165 525 skutků v roce 2020. K celkové kriminalitě je přitom možno doplnit, že za uvedené období nebyl meziroční pokles zaznamenán pouze v roce 2019, kdy stoupl počet skutků ze 192 405 v roce 2018 na 199 221 v roce 2019. Hospodářská kriminalita v témže období poklesla z 28 306 skutků v roce 2016 na 18 528 skutků v roce 2020. Z grafického vyjádření vývoje obou kriminalit je taktéž zřejmé, že pokles celkové kriminality v předmětném období byl v porovnání s poklesem kriminality hospodářské výrazně razantnější. Lze vyjádřit přesvědčení, že se na tomto výsledku v případě hospodářské kriminality podílí kontinuální pokles její objasňenosti, o kterém je řeč níže.

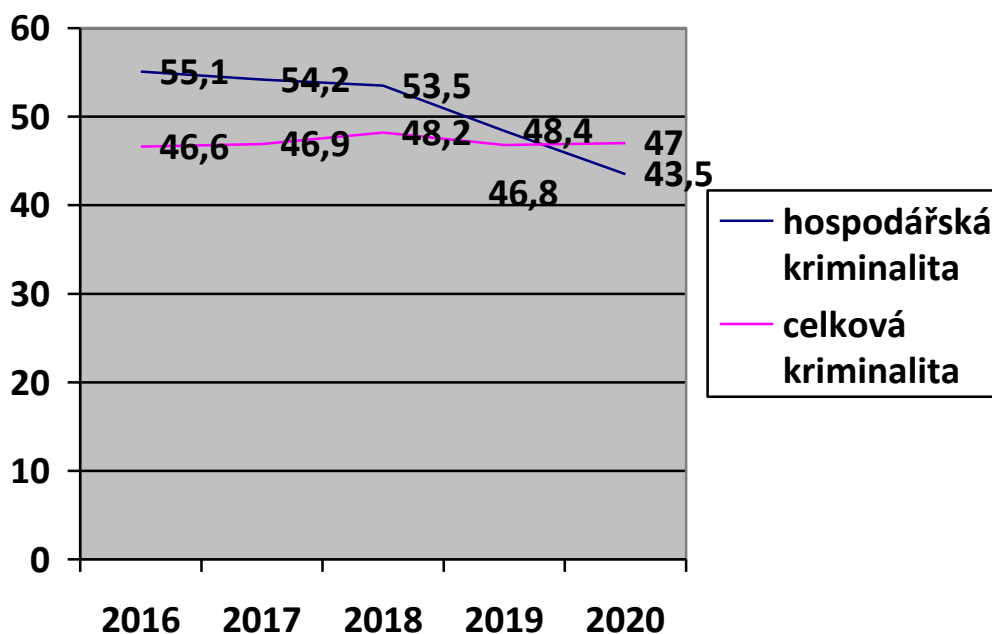
V rámci analýzy celkové a hospodářské kriminality je možno se zaměřit taktéž na podíl skutků hospodářské kriminality na kriminalitě celkové. Tento podíl je možno vyjádřit v procentech, přičemž je zřejmý z tabulky 3.

Tabulka 3 Podíl skutků hospodářské kriminality na kriminalitě celkové v České republice v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Podíl [v %]	12,97	12,99	12,91	12,34	11,19

V prvních dvou letech byl podíl skutků hospodářské kriminality na skutech kriminality celkové téměř stejný – 12,97 % (2016) a 12,99 % (2017), přičemž v roce 2017 velmi mírně vzrostl. V následujících letech již průběžně klesal z hodnoty 12,91 % v roce 2018 na hodnotu 11,19 % v roce 2020. Z hlediska svého podílu na celkové kriminalitě je tak hospodářská kriminalita v posledních letech stále méně významná, což však nemusí směrodatný ukazatel. Za ten je možno považovat výši způsobené škody. Tomuto ukazateli se bude věnovat závěr této části kapitoly.

Pokud jde o objasněnost, tak ta byla ve zkoumaném období u hospodářské kriminality nejvyšší v roce 2016, kdy dosáhla 55,1 % nejnižší naopak v roce 2020, kdy činila 43,5 %. V případě celkové kriminality byla ve sledovaném období objasněnost nejvyšší v roce 2018 (48,2 %), nejnižší v roce 2016 (46,6 %). Rozptyl v objasněnosti je ve sledovaném období výrazně vyšší u hospodářské kriminality, přičemž činí 11,6 procentního bodu. U celkové kriminality je tento rozptyl 1,6 procentního bodu, tedy více jak sedmkrát nižší. Na objasněnost je možno se dále podívat z hlediska jejího vzájemného porovnání v jednotlivých letech zkoumaného období. Toto srovnání přináší graf 2.

Graf 2 Srovnání objasněnosti celkové kriminality a hospodářské kriminality v České republice v letech 2016-2020 [v %]

Z grafu 2 je zřejmé, že zatímco objasněnost celkové kriminality za celé sledované období osciluje vcelku v úzkém pásmu a s výjimkou posledního roku (tj. roku 2020) má mírně stoupající tendenci, v případě kriminality hospodářské její objasněnost kontinuálně od roku 2016 do roku 2020 klesá, a to z 55,1 % na 43,5 %. Pokud v prvních čtyřech letech zkoumaného období byla objasněnost hospodářské kriminality v porovnání s kriminalitou celkovou vyšší, v posledním roce byla v důsledku setrvalého výrazného poklesu v porovnání s objasněností celkové kriminality o 2,5 procentního bodu horší. V posledním roce došlo k meziročnímu poklesu objasněnosti u hospodářské kriminality i u kriminality celkové, což může být s největší pravděpodobností způsobeno opatřeními proti novému typu koronaviru SARS-CoV-2. Lze proto předpokládat, že až tato situace pomine, promítne se to ve zvýšení objasněnosti hospodářské i celkové kriminality. Stálo by však za to, zabývat se příčinami natolik razantního poklesu objasněnosti hospodářské kriminality, poněvadž míru objasněnosti této kriminality je možno považovat za jeden z faktorů, který může působit proti jejímu páchání. Lze mít za to, že případě vysoké objasněnosti hospodářské kriminality tato skutečnost odrazuje potenciální pachatele od jejího páchání, zatímco v případě její nízké objasněnosti může tento fakt vést k závěru, že jim případný trestný čin tohoto charakteru může tzv. „projít“, tzn. že nebude vůbec zjištěn, popřípadě v případě jeho zjištění nepovede trestní řízení ke zjištění, usvědčení a potrestání jeho pachatele.

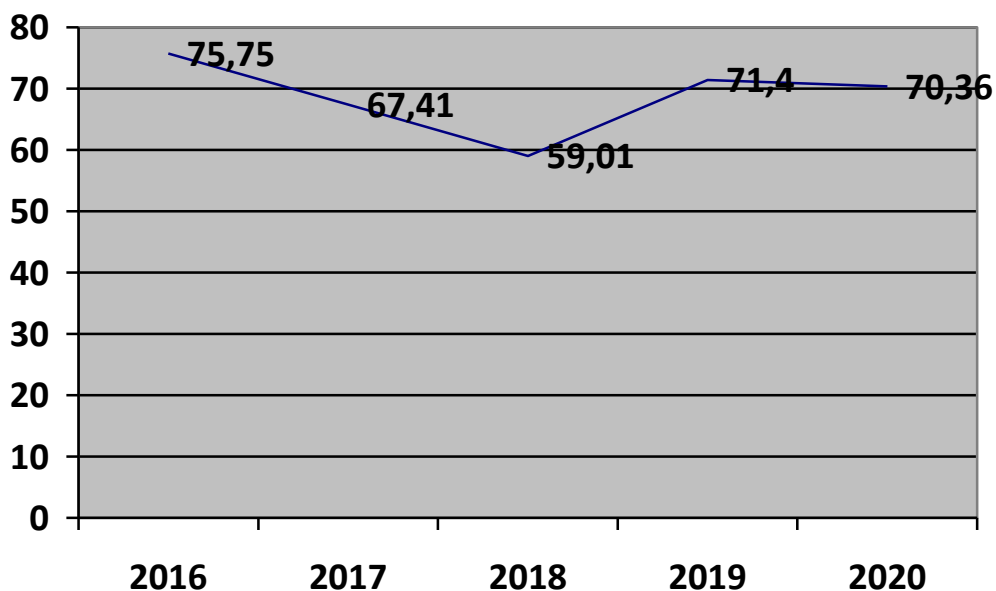
Na hospodářskou kriminalitu i na kriminalitu celkovou je možno se podívat i z pohledu způsobené škody. Pokud jde o absolutní hodnoty, tak ty byly uvedeny již dříve v tabulce 2. Z ní je možno vyčíst, že u hospodářské kriminality byla nejvyšší způsobená škoda ve sledovaném období v roce 2016, a to 18 779 626 tis. Kč, nejnižší způsobená škoda pak v roce 2018, konkrétně 10 639 767 tis. Kč. V případě kriminality celkové byla nejvyšší způsobená škoda v předmětném období rovněž v roce 2016 – celkem 24 790 150 tis. Kč, kdy se na tomto výsledku podepisovala právě výše škody způsobené hospodářskou kriminalitou. Rovněž u kriminality celkové byla nejnižší způsobená škoda v roce 2018, konkrétně 18 029 429 tis. Kč. I zde je možno konstatovat, že na tomto výsledku se významně podílí výše škody způsobené v uvedeném roce hospodářskou kriminalitou. K podpoře tohoto konstatování je možno se zaměřit na podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou v jednotlivých letech na škodě způsobené celkovou

kriminalitou. Tento podíl v jednotlivých letech v rámci sledovaného období je zachycen v tabulce 4.

Tabulka 4 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v České republice v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Podíl [v %]	75,75	67,41	59,01	71,40	70,36

Z tabulky 4 je možno vyčíst, že podíl škody, která by způsobena hospodářskou kriminalitou, na škodě způsobené celkovou kriminalitou, se v období let 2016 až 2020 pohybovala v rozpětí od 59,01 % (2018) do 75,75 % (2016). Je tak možno uvést, že škoda způsobená hospodářskou kriminalitou se na škodě způsobené celkovou kriminalitou podílí zásadním způsobem. Ve světle těchto údajů je možno taktéž korigovat závěr učiněný dříve, a to totiž, že z hlediska svého podílu na celkové kriminalitě je hospodářská kriminalita v posledních letech stále méně významná. Toto konstatování je možno demonstrovat taktéž názorně, a to prostřednictvím grafu 3.

Graf 3 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v České republice v letech 2016-2020

Z grafu 3 je možno vyčíst, že v období let 2016 až 2018 podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou klesal, a sice z hodnoty 75,75 % na 59,01 %, načež v roce 2019 zase meziročně výrazně stoupl na hodnotu 71,40 %. V roce 2020 pak meziročně tento podíl mírně poklesl o 1,36 procentního bodu na 70,36 %. Z uvedeného je tak zřejmé, že z pohledu způsobené škody si hospodářská kriminalita držela po celé zkoumané období v rámci celkové kriminality své dominantní postavení.

5.2 Hospodářská kriminalita v Olomouckém kraji v policejních statistikách v letech 2016-2020

Rovněž v tomto případě se lze nejprve zaměřit na srovnání údajů o hospodářské kriminalitě v Olomouckém kraji v policejní statistice ve sledovaném období s údaji o celkové kriminalitě v tomto kraji po jednotlivých letech. Pozornost je i zde jak v případě hospodářské kriminality, tak i v případě kriminality celkové věnována počtu skutků, objasňenosti a způsobené škodě. Zmíněné parametry celkové i hospodářské trestné činnosti jsou zachyceny v tabulce 5, která je identická s tabulkou 2, v níž byly dříve prezentovány stejná data za celou Českou republiku. Z těchto parametrů je možno následně přímo porovnat se stejným parametrem (ukazatelem) za celou Českou republiku pouze objasňenost. Další parametry jsou srovnatelné až po jejich přepočtu (např. podíl hospodářské kriminality na kriminalitě celkové aj.).

Tabulka 5 Celková a hospodářská kriminalita v Olomouckém kraji v letech 2016-2020

	Počet skutků	Objasněnost [v %]	Způsobená škoda [v tis. Kč]
2016			
Hosp. kriminalita	1 923	75,3	189 171
Celková kriminalita	11 600	55,9	484 038
2017			
Hosp. kriminalita	1 785	71,6	239 169
Celková kriminalita	10 246	58,7	506 050
2018			
Hosp. kriminalita	1 659	71,8	423 057
Celková kriminalita	9 332	60,3	679 838
2019			
Hosp. kriminalita	1 434	64,9	314 534
Celková kriminalita	9 838	58,3	595 756
2020			
Hosp. kriminalita	1 072	52,1	175 809
Celková kriminalita	8 369	58,6	403 153

Z údajů v tabulce 5 vyplývá, že jak v případě hospodářské kriminality, tak i v případě kriminality celkové bylo v předmětném období evidováno nejméně skutků v roce 2020. V tomto roce bylo v Olomouckém kraji u hospodářské kriminality evidováno 1 072 skutků, u kriminality celkové pak 8 369 skutků. O příčinách tohoto stavu bylo hovořeno již v souvislosti se stejným jevem na celorepublikové úrovni, přičemž zde byl dáván do souvislosti jednak s dopady opatření proti šíření nemoci COVID-19 a zčásti také se zvýšením hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci. Nejvíce skutků bylo v případě hospodářské kriminality v Olomouckém kraji spácháno v roce 2016 (1 923 skutků), stejně jako bylo v tomto roce ve sledovaném období evidováno nejvíce skutků u celkové kriminality. Tyto ukazatele (tj. největší a nejmenší počet evidovaných skutků v daném roce) v Olomouckém kraji zcela korespondují s ukazateli na celorepublikové úrovni.

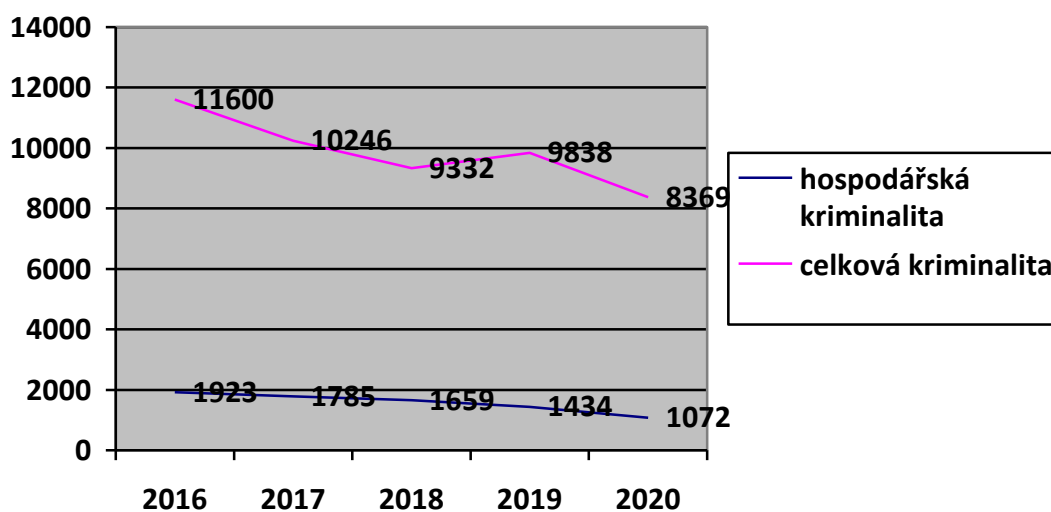
Na hospodářské kriminalitě se nejen v Olomouckém kraji významněji podílí i tzv. informační kriminalita (angl. *info-crime*), tj. „*Trestná činnost, pro kterou je určující vztah k software, k datům, resp. uloženým informacím, resp. veškeré aktivity, které vedou k neautorizovanému čtení, nakládání, vymazání, zneužití, změně nebo jiné interpretaci dat, s cílem získat určitou neoprávněnou výhodu*“⁷⁹. Pokud jde o vztah informační kriminality a kriminality hospodářské, pak je možno uvést, že mají určitý průsečík, a to tehdy, pokud je hospodářská kriminalita páchána za využití moderních informačních a komunikačních technologií. K nejčastěji prověřované hospodářské kriminalitě v oblasti informační kriminality patří podvody. Nejvíce jde o sériové podvody na inzertních portálech, které jsou páchány po celé České republice, a jež spočívají v nedodání zaplaceného zboží nebo naopak v neuhrazení dodaného zboží. Uvedené platí i u tzv. podvodných e-shopů. Dalším poměrně častým podvodným jednáním v oblasti informační kriminality patří zasílání fiktivních faktur různým právnickým osobám k proplacení, s předchozím neoprávněným přístupem k elektronické poště poškozeného subjektu, při němž jsou získány identifikační údaje partnerů z vedeného obchodního styku⁸⁰. Je možno předpokládat, že informační kriminalita bude v budoucnu do hospodářské kriminality pronikat ve stále větší míře, což má souvislost jednat s určitou anonymitou internetového prostředí, jednak k masovému rozšíření a s tím související využívání těchto technologií v různých oblastech ekonomického života společnosti. Proto je třeba tomuto typu kriminality věnovat mimořádnou pozornost a současně je nezbytné, aby orgány činné v trestním řízení disponovaly v tomto směru dostatečnými odbornými a materiálními kapacitami. Taktéž je třeba mít na zřeteli, že v této oblasti je vývoj velmi dynamický, což zvyšuje nároky kladené na orgány činné v trestním řízení.

Data k celkové a hospodářské kriminalitě v Olomouckém kraji prezentovaná v tabulce 5 je možno využít rovněž k identifikaci případných vývojových tendencí těchto kriminalit za období let 2016 až 2020. Tato okolnost je patrná z grafu 4.

---

⁷⁹ JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství*. Praha: Grada, 2007, s. 270.

⁸⁰ DOLEJŠOVÁ, Jitka. *Kriminalita v Olomouckém kraji klesla* [online]. © iHranice.cz, 28. ledna 2021. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://ihranice.cz/2215/kriminalita-v-olomouckem-kraji-klesla>.

Graf 4 Vývoj celkové a hospodářské kriminality v Olomouckém kraji v letech 2016-2020

Z grafu 4 je zřejmé, že kriminalita celková (s výjimkou roku 2019, kdy meziročně vzrostla o 506 skutků) i kriminalita hospodářská ve zkoumaném období postupně klesaly. Kriminalita celková v letech 2016 až 2020 poklesla z 11 600 skutků v roce 2016 na 8 369 skutků v roce 2020. V případě kriminality hospodářské tento pokles dokresluje počet 1 928 skutků v roce 2016 a 1 072 skutků v roce 2020. V absolutních číslech je tento pokles strmější u celkové kriminality, v relativních číslech je pokles strmější u kriminality hospodářské, která ve sledovaném období poklesla na úroveň 55,75 % počátečního stavu. U kriminality celkové byl její stav v závěru sledovaného období na úrovni 72,15 % oproti počátečnímu stavu. Rovněž u celkové a hospodářské kriminality kopíruje její vývoj v Olomouckém kraji ve sledovaném období vývoj v rámci celé České republiky.

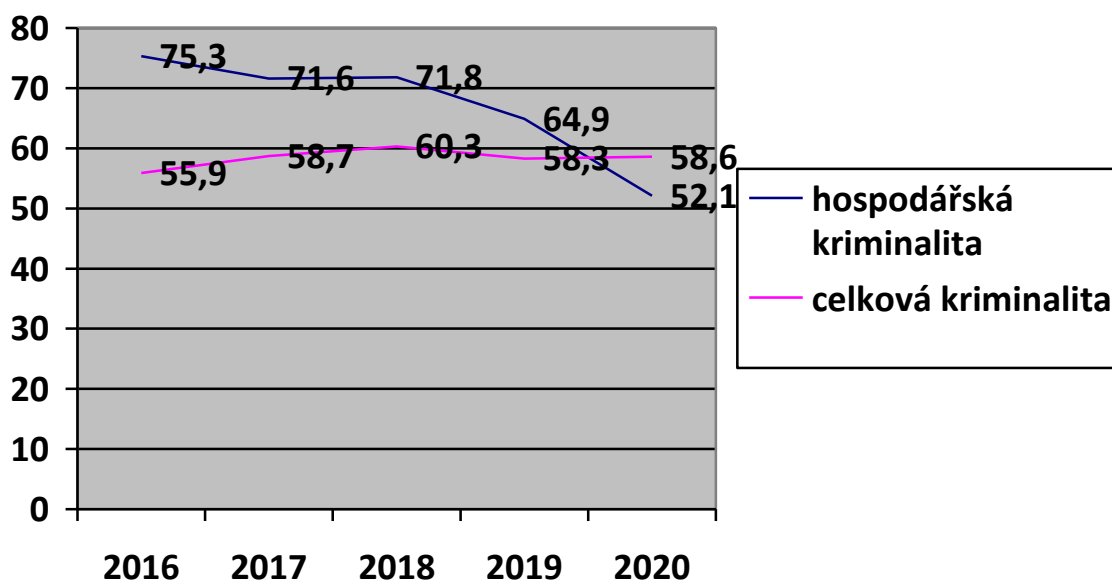
I v případě Olomouckého kraje se lze zaměřit na podíl skutků hospodářské kriminality na kriminalitě celkové. Tento relativní podíl je vyjádřen v procentech a je zachycen v tabulce 6.

Tabulka 6 Podíl skutků hospodářské kriminality na kriminalitě celkové v Olomouckém kraji v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Podíl [v %]	16,58	17,42	17,78	14,58	12,81

V prvních třech letech sledovaného období podíl hospodářské kriminality na kriminalitě celkové postupně narostl z hodnoty 16,58 % v roce 2016 na 17,78 % v roce 2018, poté začal klesat, a to až na hodnotu 12,81 % v roce 2020. Vývoj v Olomouckém kraji tak byl v tomto ohledu poněkud odlišný od vývoje v celorepublikovém kontextu. Zde podíl hospodářské kriminality na kriminalitě celkové kulminoval v roce 2017 a pak již klesal. Kromě vývojové tendence podílu je možno srovnat i výši tohoto podílu, který je ve zkoumaném období vždy vyšší v Olomouckém kraji, a to na počátku zkoumaného období o 3,61 procentního bodu, na jeho konci pak o 1,62 procentního bodu. I tak ovšem i v Olomouckém kraji platí, že podíl hospodářské kriminality na kriminalitě celkové není z pohledu počtu skutků nikterak výrazný, přičemž tento podíl navíc v závěru sledovaného období výrazně klesl. Bude zajímavé sledovat, zda i v Olomouckém kraji bude význam hospodářské kriminality z pohledu způsobené škody rovněž výrazně vyšší, jako tomu bylo na úrovni celorepublikové.

Dalším sledovaným ukazatelem je objasněnost, ať již u kriminality celkové, tak i u kriminality hospodářské. Vývoj tohoto ukazatele v letech 2016 až 2020 v Olomouckém kraji je možno sledovat v grafu 5.

Graf 5 Srovnání objasněnosti celkové kriminality a hospodářské kriminality v Olomouckém kraji v letech 2016-2020 [v %]

Z grafu 5 je možno vyčíst, že u hospodářské kriminality byla ve sledovaném období v Olomouckém kraji nejvyšší objasněnost na počátku sledovaného období (tj. v roce 2016), a to 75,3 %. Poté již, s výjimkou roku 2017, kdy meziročně nepatrně stoupla o 0,2 procentního bodu, setrvale klesala, a sice na hodnotu 52,1 % v závěru tohoto období (tj. v roce 2020). V případě kriminality celkové v období let 2016 až 2018 její objasněnost stoupala z 55,9 % na 60,3 %. V následujícím roce pak poklesla o dva procentní body na 58,3 % a v závěru sledovaného období dosahovala přibližně stejné úrovně (58,6 %). U hospodářské kriminality tak byl ve sledovaném období rozptyl v objasněnosti 23,2 %, z čehož je zřejmé, že objasněnost v Olomouckém kraji za pět sledovaných let zažila výrazný propad. To platí i v celorepublikovém srovnání, kde byl tento propad zhruba poloviční – 11,6 procentního bodu. U celkové kriminality rozptyl v Olomouckém kraji ve sledovaném období činil 4,4 procentního bodu. Pokud jde o srovnání objasněnosti v tomto kraji na počátku a na konci sledovaného období, pak lze na jeho konci konstatovat zlepšení o 2,7 procentního bodu. Vývoj v objasněnosti celkové kriminality a kriminality hospodářské nakonec v Olomouckém kraji vedl k tomu, že objasněnost hospodářské kriminality v posledním roce poklesla pod úroveň objasněnosti kriminality celkové, ačkoliv jinak během celého předmětného období byla v porovnání s ní vyšší. Obdobně tomu bylo i v celorepublikovém měřítku. I v případě Olomouckého kraje platí, že je třeba zjistit, jaké jsou příčiny tak razantního poklesu hospodářské kriminality během pěti sledovaných let a následně přijmout nezbytná opatření k nápravě tohoto stavu.

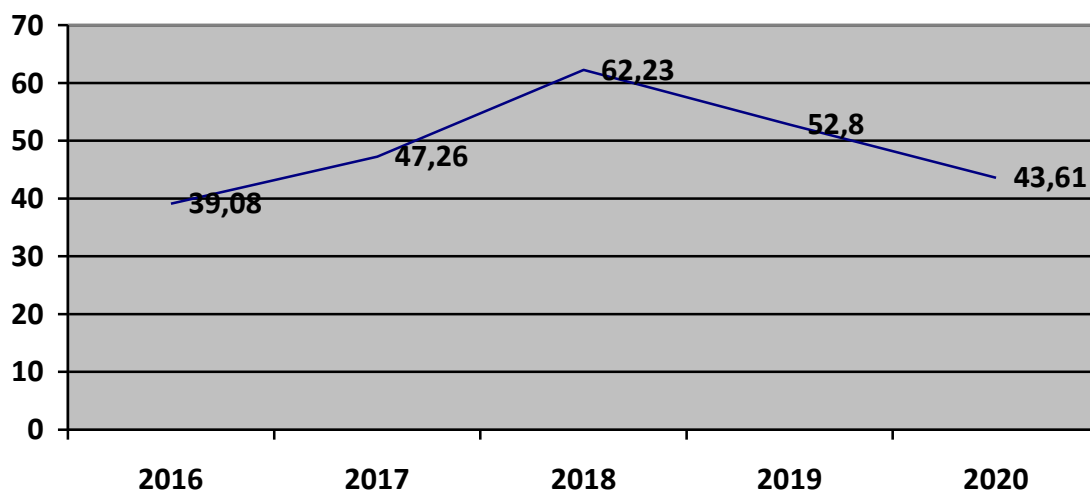
Analyzovat kriminalitu celkovou a kriminalitu hospodářskou v Olomouckém kraji je možné také z hlediska škody, která byla jimi v jednotlivých letech zkoumaného období způsobena. Nejprve je možno se zmínit o absolutních hodnotách způsobených škol, která byly výše uvedeny v tabulce 5. Z ní je patrné, že u hospodářské kriminality byla nejvyšší způsobená škoda v roce 2018, kdy její výše činila 423 057 tis. Kč, nejnižší naopak v roce 2020, a to 175 809 tis. Kč. Pokud jde o kriminalitu celkovou, tak ta v zásadě kopíruje výsledky kriminality hospodářské. Rovněž v případě kriminality celkové jí totiž byla způsobena nejnižší škoda v roce 2020, konkrétně 403 153 tis. Kč, naopak nejvyšší škoda byla touto kriminalitou způsobena v roce 2018, kdy tento údaj činil 679 838 tis. Kč. Z pohledu podílu výše škody způsobené hospodářskou kriminalitou na výši škody způsobené celkovou kriminalitou je tak význam hospodářské kriminality více než zřejmý.

Ve vztahu k výši škod způsobených celkovou a hospodářskou kriminalitou je možno se zaměřit také na podíl výše škody způsobené hospodářskou kriminalitou na výši škody způsobené celkovou kriminalitou. Tento podíl v jednotlivých letech v rámci sledovaného období je zachycen v tabulce 7.

Tabulka 7 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v Olomouckém kraji v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Podíl [v %]	39,08	47,26	62,23	52,80	43,61

Z tabulky 7 vyplývá, že podíl výše škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené kriminalitou celkovou se ve zkoumaném období pohyboval v rozmezí od 39,08 % (2016) po 62,23 % (2018). Pokud srovnáme tyto údaje z Olomouckého kraje s údaji celorepublikovými, je možno konstatovat, že jsou výrazně nižší, poněvadž ty se pohybovaly v rozmezí od 59,01 % do 75,75 %. I tak je možné i v případě údajů z Olomouckého kraje učinit závěr, že hospodářská kriminalita se z pohledu výše způsobené škody podílí na celkové kriminalitě velmi výrazně, přičemž např. v roce 2018 byl tento podíl zásadní. Tato skutečnost je ostatně zřejmá z grafu 6.

Graf 6 Podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v Olomouckém kraji v letech 2016-2020

Z grafu 6 lze vyčíst, že v Olomouckém kraji v období let 2016 až 2018 podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou stoupal z 39,08 % v roce 2016 na 62,23 % v roce 2018. V rámci republiky naopak v tomto období tento podíl klesal. V následujících dvou letech pak podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v Olomouckém kraji klesal, přičemž poklesl na hodnotu 43,61 %. Trend v rámci republiky byl v těchto dvou letech spíše opačný, takže nakonec v roce 2020 byl rozebíraný podíl na úrovni 70,36 %, tedy výrazně vyšší než v Olomouckém kraji. Přes uvedenou skutečnost však platí, co bylo uvedeno již dříve – totiž že i v Olomouckém kraji byl podíl hospodářské kriminality na kriminalitě celkové z hlediska výše způsobené škody velmi výrazný, ačkoliv nedosahoval významu v celorepublikovém měřítku.

6 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo objasnit podstatu hospodářské trestné činnosti a s využitím relevantních statistických údajů charakterizovat její vývojové tendence za posledních pět let. V návaznosti na tento cíl byla nejprve vymezena teoretická východiska. Konkrétně zde byly definovány pojmy „hospodářská kriminalita“, „ekonomická kriminalita“, „majetková kriminalita“ a „finanční kriminalita“, přičemž jsou zde zároveň uvedeny jejich shodné a odlišné rysy. Posléze byly v rámci teoretických východisek rozebrány příčiny hospodářské kriminality, ať již v oblasti ekonomické, dále v oblasti organizačně technické a konečně i v oblasti sociálně kulturní. Nakonec zde byly zmíněny možnosti prevence hospodářské kriminality.

Následně byly v kapitole nazvané „Vlastní práce“ charakterizovány policejní statistiky kriminality, jejichž data byla využita pro charakteristiku hospodářské kriminality u nás i v Olomouckém kraji stejně jako metody použité v aplikační části práce. Provedená analýza dat o hospodářské kriminalitě v České republice a v Olomouckém kraji pocházející z policejních statistik umožnila zodpovědět všechny stanovené výzkumné otázky.

Ve vztahu k výzkumné otázce 1, která byla formulována takto: „Jaké jsou vývojové tendence hospodářské kriminality v České republice a v Olomouckém kraji v posledních pěti letech?“, je možno uvést, že tento druh kriminality v České republice v letech 2016 až 2020 pokud jde o počty evidovaných skutků průběžně klesal, a to z 28 306 skutků v roce 2016 na 18 528 skutků v roce 2020. Rovněž tak v Olomouckém kraji bylo možno v předmětném období pozorovat pokles počtu skutků hospodářské kriminality. Konkrétně byl zaznamenán pokles z 1 928 skutků v roce 2016 na 1 072 skutků v roce 2020. Za problém je možno považovat to, že ve zkoumaném období klesala jak v celorepublikové perspektivě, tak i v Olomouckém kraji objasněnost hospodářské kriminality. V posledním roce tohoto období (tj. v roce 2020) dokonce tato objasněnost poklesla pod úroveň objasněnosti kriminality celkové.

Stran výzkumné otázky 2 znějící: „Jaký je podíl hospodářské kriminality v České republice a v Olomouckém kraji na celkové kriminalitě v posledních pěti letech?“ lze konstatovat, že v rámci celé České republiky byl v prvních dvou letech podíl skutků hospodářské kriminality na skutcích kriminality celkové téměř stejný – 12,97 % (2016) a 12,99 % (2017), přičemž v roce 2017 velmi mírně vzrostl, načež v následujících letech

již průběžně klesal z hodnoty 12,91 % v roce 2018 na hodnotu 11,19 % v roce 2020. V Olomouckém kraji v prvních třech letech sledovaného období podíl hospodářské kriminality na kriminalitě celkové postupně narostl z hodnoty 16,58 % v roce 2016 na 17,78 % v roce 2018, poté začal klesat, a to až na hodnotu 12,81 % v roce 2020. Vývoj v Olomouckém kraji tak lze označit za poněkud odlišný od vývoje v celorepublikovém kontextu.

K výzkumné otázce 3, která byla formulována: „Jak se podílí hospodářská kriminalita na celkové kriminalitě z hlediska způsobené škody v České republice a v Olomouckém kraji v posledních pěti letech?“ je možno z pohledu České republiky uvést, že v období let 2016 až 2018 podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou klesal, a to z hodnoty 75,75 % na 59,01 %, načež v roce 2019 zase meziročně výrazně stoupl na hodnotu 71,40 %. V roce 2020 pak meziročně tento podíl mírně poklesl o 1,36 procentního bodu na 70,36 %. V Olomouckém kraji byl tento vývoj poněkud odlišný, poněvadž v období let 2016 až 2018 podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou stoupal z 39,08 % v roce 2016 na 62,23 % v roce 2018. V následujících dvou letech pak podíl škody způsobené hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou v Olomouckém kraji klesal, přičemž poklesl na hodnotu 43,61 %. I tak je ovšem zřejmé, že škoda způsobená hospodářskou kriminalitou na škodě způsobené celkovou kriminalitou byla ve sledovaném období v České republice i v Olomouckém kraji především s ohledem na počet skutků hospodářské kriminality velmi významná, v celorepublikové perspektivě pak dominantní.

S ohledem na výše uvedené je možno mít za to, že cíl práce se podařilo splnit.

7 Seznam použitých zdrojů

BALOUN, Vladimír. *Finanční kriminalita v České republice: dílčí studie úkolu "Výzkum ekonomické kriminality"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 151 s. Studie. ISBN 80-7338-029-3.

BALOUN, Vladimír. *Organizovaný zločin a jeho možné projevy ve finančním sektoru ekonomiky: dílčí závěrečná studie úkolu "Výzkum organizovaného zločinu v České republice II"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1999. 92 s. Studie. ISBN 80-86008-69-X.

BARTŮNĚK, Petr a Radek PTÁČEK, ed. *Technologické pokroky v medicíně: v etických a psychologických souvislostech*. Praha: Grada Publishing, 2019. xiv, 138 s. Edice celoživotního vzdělávání ČLK. ISBN 978-80-271-1322-4.

BLAŽEK, Petr, Slavomil FISCHER a Jiří ŠKODA. *Delikvence: analýza produktů činnosti delikventní subkultury jako diagnostický a resocializační nástroj*. Praha: Grada, 2019. 156 s. Psyché. ISBN 978-80-271-2013-0.

BRABCOVÁ, Irena. *Hospodářská kriminalita z pohledu kriminologie*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001. 72 s. ISBN 80-7251-071-1.

ČASTORÁL, Zdeněk. *Ekonomická kriminalita: (z pohledu řízení a správy)*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. 183 s. Eupress. ISBN 978-80-86754-83-3.

ČASTORÁL, Zdeněk. *Ekonomická kriminalita a management*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. 352 s. ISBN 978-80-7452-005-1.

ČESKÁ TELEVIZE. *Kauza soudce Sováka zbrzdí projednávání případu Ratha* [online]. © Česká televize 1996 – 2021, 7. února 2021. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3266564-kauzasoudce-sovaka-zbrzdi-projednani-pripadu-ratha>.

DIBLÍKOVÁ, Simona. *Přehled dokumentů Evropské Unie, Rady Evropy a Organizace spojených národů vztahujících se k problematice ekonomické kriminality: trestní právo a ekonomická kriminalita*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. 137 s. Prameny. ISBN 80-86008-89-4.

DOLEJŠOVÁ, Jitka. *Kriminalita v Olomouckém kraji klesla* [online]. © iHranice.cz, 28. ledna 2021. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://ihranice.cz/2215/kriminalita-v-olomouckem-kraji-klesla>.

DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí*. V Praze: C. H. Beck, 2012. xvii, 173 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-224-3.

FENYK, Jaroslav. Projekt evropského veřejného žalobce (Nová podoba mezinárodní justiční spolupráce v rámci členských států Evropské unie?). *Acta Universitatis Carolinae, Iuridica*, 2008, roč. 48, č. 2, s. 31-51. ISSN 0323-0619.

FILIP, Václav a David FYRBACH. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. xxvi, 588 s. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-231-3.

FRANK, Robert H. a Ben BERNANKE. *Ekonomie*. Praha: Grada, 2003. 803 s. Profesionál. ISBN 80-247-0471-4.

FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: Key Publishing, 2007. 205 s. ISBN 978-80-87071-18-2.

GERLOCH, Aleš. *Základy teorie práva a právního státu*. 3. vyd. Praha: Vydavatelství Policejní akademie České republiky, 1995. 210 s. ISBN 80-85981-16-5.

GŘIVNA, Tomáš, Miroslav SCHEINOST a Ivana ZOUBKOVÁ. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. *Hospodářská a ekonomická trestná činnost*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. 202 s. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5.

CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 167 s. Vysokoškolské učebnice. ISBN 80-86898-13-X.

JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015. 544 s. Psyché. ISBN 978-80-247-5447-5.

JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita: nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství*. Praha: Grada, 2007. 284 s. ISBN 978-80-247-1561-2.

KAISER, Günther. *Kriminologie: úvod do základů: překlad 9. vydání s přihlédnutím k 8. vydání*. Praha: C. H. Beck, 1994. xx, 268 s. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-002-8.

KLADIVO, Petr. *Základy statistiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 62 s. Studijní opory. ISBN 978-80-244-3841-2.

KOVÁŘ, Petr. *Všeobecný přehled: témata*. Praha: Fragment, 2007. 471 s. Příjímací zkoušky na VŠ. ISBN 978-80-253-0530-0.

KRATOCHVÍL, Vladimír. České trestní zákonodárství a Corpus Juris 2000 se zvláštním zřetelem na hospodářské trestní právo a trestnost právnických osob. In: KRATOCHVÍL, Vladimír a Michaela LÖFF, ed. *Wirtschaftsstrafrecht und die Strafbarkeit juristischer Personen: Rechtsvergleichende wissenschaftliche Tagung Österreich - Tschechische Republik: Juridicum Wien 13. September 2002 = Hospodářské trestní právo a trestní odpovědnost právnických osob: právně srovnávací vědecká konference Rakousko - Česká republika: Právnická fakulta Univerzity ve Vídni 13. září 2002*. Brün: Masaryks Universität zu Brün, 2003. 223 s. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Řada teoretická. ISBN 80-210-3299-5, s. 69-85.

KUCHTA, Josef. *Kriminologie: Určeno pro posl. práv. fak. Část 1*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-0616-1.

KUCHTA, Josef a Helena VÁLKOVÁ. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005. xxii, 546 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-813-4.

MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminalita v roce 2001: (sborník statí pracovníků IKSP)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. 96 s. Studie. ISBN 80-7338-009-9.

MAREŠOVÁ, Alena. *Kriminální recidiva a recidivisté: (charakteristika, projevy, možnosti trestní justice)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 302 s. Studie. ISBN 978-80-7338-119-6.

MUSIL, Jan. Úloha trestní politiky při reformě trestního práva. *Trestní právo*, 1998, č. 1, s. 3-5. ISSN 1211-2860.

MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2004. xxiii, 583 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-878-9.

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 11. června 2018, sp. zn. II.ÚS 1152/17.

NĚMEC, Miroslav. *Mafie a zločinecké gangy: aktuální problémy vzniku, výskytu a působení zločineckých gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003. 390 s. ISBN 80-7317-026-4.

NOVINKY.CZ. *Kriminalita loni výrazně klesla. Může za to covid-19 a méně cizinců* [online]. © 2003-2021 Borgis a.s., 18. ledna 2021. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/kriminalita-loni-vyrazne-klesla-muze-za-to-covid-19-a-mene-cizincu-40348123>.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 419 s. ISBN 80-86432-08-4.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 451 s. ISBN 80-7357-026-2.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

OCHRANA, František. *Metodologie vědy: úvod do problému*. V Praze: Karolinum, 2009. 156 s. ISBN 978-80-246-1609-4.

PARLAMENTNÍ LISTY.CZ. *Lednová amnestie prezidenta Klause se týkala 111 263 osob* [online]. © OUR MEDIA a.s. 2009-2021, 29. prosince 2013. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Lednova-amnestie-prezidenta-Klause-se-tykala-111-263-osob-298326>.

PETRÁČKOVÁ, Věra a kol. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1997. 834 s. ISBN 80-200-0607-9.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2016* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=22346473&docType=ART>.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2016: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2016* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2016-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2017: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2017* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2017-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2018: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2018* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2018-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2019: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2019* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2019-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2020: Kriminalita dle TSK - podrobná sestava O POČTECH SKUTKŮ A ŠKODÁCH na org. článku ČESKÁ REPUBLIKA, období 1.1. - 31.12.2020* [online]. © 2020 Policie ČR, b. r. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/2020-12-prosinec-sest-01a-xlsx.aspx>.

PORADA, Viktor. *Kriminalistika*. Brno: CERM, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0.

REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. 2., nezměn. vyd. Voznice: Leda, 2012. 752 s. ISBN 978-80-7335-296-7.

Rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 Sb., o amnestii ze dne 1. ledna 2013.

RUŽIČ, Dušan. *Vývoj hospodářské kriminality v letech 2003-2008 a její legislativní úprava v České republice včetně porovnání s právní úpravou ve Slovenské republice: (monografie)*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2009. 130 s. Odborné knižní publikace. ISBN 978-80-7314-199-8.

SCHEINOST, Miroslav a Vladimír BALOUN. *Výzkum ekonomické kriminality*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 169 s. Studie. ISBN 80-7338-031-5.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.

ŠÁMAL, Pavel. *Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice*. Praha: C. H. Beck, 2001. xxv, 776 s. Právo a hospodářství. ISBN 80-7179-493-7.

URFUS, Valentin. Právo, zákony a právní vědomí. *Vesmír*, 1996, roč. 75, č. 6, s. 331. ISSN 0042-4544.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

VANTUCH, Pavel. *Hospodářská trestná činnost*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2006. 164 s. ISBN 80-87001-02-8.

VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 555 s. ISBN 978-80-7552-190-3.

Zákon České národní rady č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 140/1996 Sb., trestní zákon.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti a o změně zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách a o změně některých zákonů (zákon o registračních pokladnách), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 258/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 251 s. ISBN 978-80-7380-312-4.

8 Přílohy

Odkazovaný seznam příloh